

HAAMER

Mai 2020

Koolileht valmib G. 3 koolilehe kursusetöona

KEMIHAKA, Pärnumaa parim õpilasfirma 2020!

„Pärnumaa parima õpilasfirma 2020“ 29.03–20.04 sel aastal virtuaalsena toimunud võistlusel saavutas esikoha meie kooli KEMIHAKA (juhendaja Mari Suurväli, mentor Eda Türrpu), kes valmistab taaskasutatud materjalidest käe-, selja- ja õlakotte. Haamer tegi firma liikmetega eriolukorra tõttu intervjuu meilitsi. Küsimustele vastasid KEMIHAKA liikmed Kelly-Ly Tomingas, Karoliina Malm, Mihkel Türrpu, Kendra Visnu, Hanna-Ly Aleksandrov.

Meenutage veel meie koolilehe lugejatele, kuidas firmale nime leidsite ja miks te just selle seltskonnaga koos tegema otsustasite hakata? Firma nimi on loodud kõikide firma liikmete nimede kahest esitähdest. Seltskond sai valitud sellepärast, et koostöö klappis juba enne firma planeerimist ja sattusime läbi juhuse käima ka kõik samas klassis...

Mis teid võiduni viis? Kui suur osa on teie arvates selles heal ideel, kui suur osa just teie endi meeskonnatööl?

Võiduni viis meid kohusetunne ja usk oma tootesse ja tegemistesse. Kui juba midagi alustame, siis tegeleme sellega korralikult. Meie toote puhul on hea idee olulisel kohal, sest konkurent moevaldkonnas on suur, esiletõusmiseks peab erinema ja selleks on tarvis head ideed. Oleme firma tegutsemise käigus õppinud ka meeskonnatöö tähtsust. Ainuüksi heast ideest ei piisa... asi peab toimima ja selleks on tarvis meeskonna koostööd ja usaldust.

Missugune on olnud teie ja kogu meeskonna areng (st misugused on meeldejäävaimad raskused ja kuidas olete neid ületanud)?

Teinud nüüd juba üle poole aasta koostööd, oleme tutvunud üksteise tugevate ja nõrkade külgedega ning

tööeetikaga. Eialgu oli keeruline end kokku võtta ja tööd teha oma tavapärase sõprade seltsis lollitamise asemel. Üksteise käsutamine ja tehtud tööde kritiseerimine oli riskantne, kuid nüüdseks oleme sellega harjunud ja võtame üksteise kriitikat vastu positiivselt. Oleme ju siiski samas tiimis ja püüdleme ühise eesmärgi poole. Meie suurimaks raskuseks on saanud aeg, täpselt selle planeerimine. Oleme leidnud end korduvalt olukordadest, kus ajast jääb lihtsalt meie endi kehva planeerimise tõttu puudu. Lahenduseks on iga kord olnud raske töö ja suuremad pingutused. Meie puhul peab kindlasti paika vanasõna *loll pea on kere nuhtlus*. *Oleme siiski positiivselt meelestatud ja loodame, et leiame sellele probleemile lähitulevikus efektiivsema lahenduse.*

Mida peate siiani parimaks õnnestumiseks?

Parimateks õnnestumisteks siiaaani peame Pärnumaa jõululaata, võistluse “Pärnumaa parim õpilasfirma 2020” võitmist ja roheideede konkursi “Negavatt” tipp

10-sse pääsemist. Pärnumaa jõululaadal võitsime kolm auhinda: “Uudseima toote”, Pärnu Keskuse eripremia ja “Parima toote” auhinna.

Mida peate enda firma eeliseks teiste õpilasfirmade ees?

Meie suurim eelis paljude (kuid mitte kõikide) õpilasfirmade ees on fakt, et toodame oma toodet ise ja kogu asjaajamise teeme ise ehk keegi ei tee mitte midagi meie eest ära. Paljud õpilasfirmad jäävad ilma näiteks tootmisprotsessist, sest tegelevad vaid oma toote teiselt firmalt sisseostmise ja siis selle turundamisega. Kui mõelda õpilasfirmast kui millestki, mis annab hea ülevaate ja kogemused edaspidises elus ettevõtluseks, siis iga õpilasfirma võiks saada kogemuse igas firma loomise aspektis.

Intervjuu jätkub 3lk-l

LEHEST

Kahjuks pean selle kuu juhtlõiku kirjutama kurval toonil, sest kätte on jõudnud meie generatsiooni esimene suurem õnnetus. Minu tänase juhtlõigu eesmärk ei ole lugeda kellelegi moraali või kedagi ära hirmutada. Küll aga soovin kõigile südamele panna, PÜSIGE KODUS! Mulle tundub, et paljud mu eakaaslased ei ole mõistnud olukorra tõsidust, sest karantiini välja kuulutamisele on möödunud nädalaid, kuid endiselt levivad paljud sotsiaalmeedias pilte ja videoid oma “karantiinivaheaja” tegemistest. Paljud käivad sõpradega looduses, mis on ju iseenesest tore, kuid praeguses olukorras siiski ohtlik. Paljud sõidavad mitmekesi autos istudes ringi... Mõistan, et *road-tripid* sõpradega on küll vahvad, kuid praegu võib sellise teo eest isegi trahvi saada. Palun hoiame üksteist ning arvestame oma lähedastega. Mida rohkem me kodus püsime, seda kiiremini see olukord läbi saab.

Positiivsematel toonidel jätkates on olnud väga rõõmustav kuulda, et vaatamata karantiinile, on meie lehel endiselt lugejaid. Sooviksin siinkohal tänada kõiki lugejaid, kes on võtnud vaevaks kirjutada meie tagasisidet. Just tagasiside kaudu saame oma lehte paremaks muuta. Tahaksin tänada ka kõiki julgeid, kes on lubanud oma loomingu Haamris teistega jagada. Just õpilaste omalooming annabki meie lehele Pärnu Ühisgümnaasiumi näo. Seega julgustan ka kõiki teisi meiega oma loomingu jagama. Seda saab teha meiliaadressil haamer.yhis@gmail.com. Meie mooduli tehtud viimane lehenumber ilmub juunis.

Tutvustaksin teile selle kuu lehe sisu. Saan teid rõõmustada, sest lehtede vahel peidab end lausa 9 omaloomingu. Aitäh kõikidele autoritele! Arvustustest järjejuttudeni oleme üritanud lehte sisukana hoida, vaatamata sellele, et eriolukorra tõttu rohkelt “uudiseid” just ei teki.

Just reisimist igatsen hetkel enim. Karantiini väljakuulutamise tõttu jäi ära ka märtsis toimuma pidanud õpilaslähetus Hispaaniasse, kust pidin ka mina osa võtma. Loodan väga, et kõik õpilaslähetused siiski tulevikus toimuvad ning saame oma delegatsiooniga juba üsna pea meie kooli esindada.

Soovin kõigile head tervist ning edu e-õpingutes!

Head lugemist!

Mirjam

PÜSIGE KODUS!

TOIMETUS

Peatoimetaja: Mirjam Holtsmann

Reporterid: Kendra Rosen, Cätlin Sutt, Kristina Schleicher, Lisanna Vanamõisa, Britt Rondo, Robin Roosmaa

Korrektorid: Ethel Saarnak, Angelika Kurm, Gerlyn Haasma

Arvamustoimetus: Liisi Kүүnarpuu, Kairi Mõttus, Tairi Mõttus, Rose Marietta Reber, Sondra Udu, Rebeka Leppsoo

Meelelahutus ja omalooming: Andra Tammekand, Liisa Kalista Sapas

Kujundus: Martin Belan, Katariina Peetson; juhendajad: Kersti Jürgenson (sisu), Marika Ristmäe (kujundus)

Kas lähete sama firma ja meeskonnaga edasi?

Soovime kindlasti firma tegevust jätkata. Kuidas ja kellega, selgub sügisel. Koosseisus võivad toimuda muudatused.

On neid, kes ütlevad, et on ebaõiglane, et äriplaani tegijad ei pea tegema aastatööd, sest uurimistöö tegemine olevat palju raskem. Mida neile vastaksite?

Seda on muidugi kerge öelda, kui ise õpilasfirmat teinud pole. Õpilasfirma kallal tegutsedes peab arvestama, et seda ei tee ükski, vaid on meeskond, kellega tuleb igas olukorras arvestada. Kui uurimistöö kallal saab peamiselt ükski nokitseda, siis õpilasfirmas peab leidma liikmetega ühiseid aegu. 5 aktiivse inimesega on see pea võimatu. Tuleb leida kompromisse, jätta trenni / peole minemata ja nii lihtsalt on, kui kuskile jõuda tahad.

Sisuliselt peab olema 24/7 olemas ja valmis tegutsema. Neid tunde, mida oleme kulutanud KEMIHAKA asjadega tegeledes, on võimatu välja arvutada. Enda kogemuse põhjal ütleksime, et see ei ole midagi nii lihtne.

Kui ikka kell 5 hommikul, pisarad silmas, aruannet kirjutad (mida juba 30 h kirjutatud oled) ja samal ajal muud tähtjad kukuvad, tekib küll küsimus, kuidas uurimistöö raskem on. Muidugi on neid, kes ei pinguta ja saavad õpilasfirmaga lihtsamini läbi, kuid kas arvate, et nad uurimistööd ei teeks poolkõvana? Kui õpilasfirma tegijad peaksid samal ajal ka uurimistööd tegema, langeks õppeedukus ja lõppude lõpuks ei tuleks miski korralikult välja. Kardame, et me poleks sooritanud

sellist tulemust, kui oleksime pidanud ka uurimistööd tegema, fookus kaob.

Kas ja kuidas on karantiiniaeg firma tegevust mõjutanud?

Karantiiniaeg on muidugi mõjutanud firma tegevust.

Positiivne on olnud selle aja juures see, et oleme saanud rohkem toota ning tellimusi täita, kuid miski ei tule ilma halvata. Karantiini tõttu jäi ära ka laat, kus oleksime pidanud osalema ja oleks saanud müüki suurendada

Kuidas ühitate töö ja õppimise?

Tootmisprotsess saab meil kahjuks praegu veel toimuda ainult nädalavahetustel. Tänu Negavati võistlusel saadud 1000 eurole saame tootmisprotsessi omavahel ära jagada ja nii on kergem kooli kõrvalt nokitseda. Firma meilidele ja sõnumitele vastamiseks leiab aega iga kell nii, et sellega probleeme ei ole. Seoses Negavatiga on meil ka laupäeviti erinevad loengud ja koolitused ning siis peab arvestama, et terve päev on seetõttu kinni ja koolitöödeks peab aega leidma mõni teine päev.

Mis nõu annaksite neile, kes tulevad meie kooli 10. klassi ja tahavad ka õpilasfirma luua?

Kui te soovite oma firmaga jõuda kaugemale kui õpilasfirma laadad ja kool, siis küsige abi väljastpoolt kooli. Leidke endale mentor, kes suudab teile anda nõu ja abi nii firma dokumentide korrastamise kui ka tootmisega. Koolist jääb kindlasti väheks. Meie puhul ei olnud kooli

majandustundides osalemisest õpilasfirma juhtimiseks suuremat kasu. Saime selgeks liitnressi ja lihtintressi erinevuse, kuid firma toimimisest kui sellisest saime väga halva ülevaate. Õppisime ise tegemise käigus või välise abiga. Suureks kasuks tuleb kindlasti, kui leiate enne firma asutamist kellegi, kes on tegelenud firmade aruannete ja raamatupidamisega. Hakake tegutsema varakult ja olge valmis kõvasti pingutama kui soovite kuskile jõuda oma tegemistega.

Kas tahate veel midagi lisada?

Tahaksime mainida, et oleme selle firma tegemise võimaluse eest väga tänulikud, kuna saime palju uusi tutvusi ja kogemusi. Oleme jõudnud oma tegemisega nii paljude inimesteni ja tunneme, et aitame neil olla maailma vastu sõbralikumad. Inimestelt tagasisidet ja toetust saades on näha, et tegeleme millegi hea ja uniikaalsega, ning kui teist kellelgi on kunagi võimalus teha õpilasfirmat, siis teadke, et hea idee elluviimine on kindlasti väga tänuväärne kogemus.

Kersti Jürgenson, emakeele, hispaania keele ja meediaõpetaja

ÜLERIIGILISEL Eesti parima õpilasfirma võistlusel jõudis

KEMIHAKA 12 parima hulka

PÜG Kemihaka jõudis 12 parima hulka ja oli tubli žüriivoorus, vastates küsimustele veebi teel. Nad meeldisid hindajatele väga ja eriti särava mulje oma julge, ausa ja otsekohese esinemisega jättis Mihkel Tümpu, kes võitis kõigi finaalis osalenud õpilasfirma liikmete hulgast särava persooni eripreemia. Siin Mihkli tsitaat esinemisest žüriile: ""Vabandan enda väljenduse pärast, aga ma ilgelt kaifin nahatööd. See, kuidas nahk ja puit kokku sulavad tooteks, võtab aega ja vaeva, kuid lõpptulemus on nii hea."

Kahjuks muid auhindu ei õnnestunud võita, kuid kõik Kemihaka liikmed olid väga tublid, superfinaali ehk Eesti 12 parima õpilasfirma hulka jõudmine on kõva sõna. Kokku pürgis finaali 45 firmat üle Eesti ja parimaks tuli Tallinna 21. kooli õpilasfirma EHA, kes toodavad juhtmevabasid kvaliteetse disainiga laualampe. Kemihaka juures kiitis žürii nende keskkonnateadlikku ideed ja soovitas edasi tegutseda just teenuse osutamise klientidele, kes tahaks oma vana, kulunud, kuid armsat kotti puitdisaini abil taas kasutamiskõlblikuks muuta.

Täna hommikul nimetati neid ja näidati nende tööd ka ETV I kanalil „Terevisioonis“.

Palju õnne Kemihaka ja Kelly-Ly Tomingas, Karoliina Malm, Mihkel Tümpu, Kendra Visnu, Hanna-Ly Aleksandrov!

*Elbe Metsatalu
majandusõpetaja ja Eesti programmijuht*

KOOLIELU

Gümnaasiumilõpetaja ülikoolivalikud eriolukorra ajal

Karantiini algusest on nüüd möödas peaaegu kuu. Võib öelda, et sellega on ära harjutud, kuid samas mõned igatsevad kooli taga. Praeguse seisuga on toodud veidike selgust lõpuklassidele eksamite suhtes, kuid endiselt pole miski ilmne enne, kui jõuame maikuisse. Selle tõttu tekkis mul huvi, kas ka ülikoolid on midagi ette võtnud või endiselt ootavad maikuud?

Kõige rohkem uusi otsuseid ja tingimusi on seadnud Tallinna Ülikool (tlu.ee). Nad on ka septembrini ette mõelnud, et juhul, kui eriolukord peaks kestma kauem, kui keegi meist eeldab, alustavad uued tudengid õpinguid veebis, kuid see peaks toimuma vaid ingliskeelses õppes. Vastuvõttu planeerib ülikool vastavalt eelnevalt kehtestatud ajakavale, kuid olenedes eriolukorrast, võib see

ka muutuda. On võetud vastu ka otsus kinnitada alternatiivseid vastuvõtuetsameid selliselt, et kandideerida saaks ilma riigieksamiteta. Korra kinnitamine peaks toimuma juunikuu senatis, otsus avalikustatakse hiljem ülikooli kodulehel.

Tartu Ülikool (ut.ee) on seadnud vaid vastuvõtu kuupäevad, milleks on 1.02–15.04 vastuvõtt ingliskeelsetele õppekavadele, 18.06–1.07 vastuvõtt eestikeelsetele õppekavadele ning 14.07 avalikustatakse vastuvõetute nimekirjad.

TalTech (ttu.ee) korraldab sisseastumiseksamid nii eesti keeles kui ka matemaatikas. Nendele saab registreerida alates 15. juunist kuni 25. juunini.

Paljud välismaa ülikoolid on vaikinud terve olukorra ajal, kuid mõned üksikud on ka seadnud

uued tingimused. Falmouthi ülikool Inglismaal (falmouth.ac.uk) võttis vastu otsuse, et kandideerida saab keskmise hinde aluselt, kuid inglise keele tase peab olema üle 75% ehk hinne 4.

Iga õppeasutus on tegutsenud vastavalt eriolukorrale erinevalt ning kui on vaja saada lähemalt informatsiooni, siis igal ülikoolil on oma veebileht ning uudiskiri, mille tellijaks soovitatan end kirja panna. Paljud ülikoolid vastavad ka praegu e-kirjadele kohe, mille tõttu saab ka õppejõu või töötaja poole pöörduda paremini.

Rose M. Reber

Mis meist nüüd saab?

12. märts. Uudis, et alates uuest nädalast on kõik Eesti õppeasutused koduõppel. Hinges valitseb segadus, ärevus ja kohati on tunda ka rõõmu.

13. märts. On reedene päev, kui kooli jõudes on ainuke teema, millest räägitakse, et kas me saame nüüd lõpuks hommikuti kauem magada või kas meil on nüüd pikk puhkus?

Abituriendid olid sel hetkel segaduses, et mis saab meie eksamitest ja kuidas üldiselt kõik toimima hakkab. Tol päeval neile küsimustele vastust ei saadud.

Algas esimene nädal koduõppel ja esimesed kiiremad avastasid eKooli jõudes, et eKool on pingele alla vandunud ja tol hetkel oletati *Facebooki* klassigruppides, et äkki ei peagi täna õppima, sest eKooli ju ei pääse.

Kui kella 17 ajal oli eKool osaliselt taastunud, said õpilased suure üllatuse osaliseks. Nii kirjut eKooli polnud õpilased ammu näinud. Ülesandeid ja teateid oli meeletus koguses. Tekkis isegi küsimusi, et kuidas õpilased sellega hakkama saavad ja veel esimesel nädalal.

Infot ei olnud esimese nädala lõpuks kuigi palju, kuid arvati, et niipea õpilased kooli tagasi ei pääse. Tuli koduõpe teha endale võimalikult mugavaks ja planeerida aega ning ülesandeid.

Teine koduõppe nädal möödus kiiresti. Saadi järje peale, kuidas ülesandeid jagada, millised ülesanded on tähtsamad ja millised võib nädalalõppu lükata.

Teade, et koolid on esialgu kinni kaks nädalat, tekitas segadust selles osas, kuidas hakkab toimima õppimine ja kuidas õpetajad hakkavad korraldama kontrolltöid ja kuidas saadakse vajalikud teemad selgeks õpetatud.

Esimene nädal distantsõpet vajas harjumist ja kindlat läbi mõtlemist, kuidas ja mida teha, et asjad õigeks ajaks valmis saada ja õpetajatele saata. Minu jaoks oli esimene nädal väga pingerohe. Vaadates eKooli ja klassigruppi, kus olid kirjas tähtaegadega ülesanded, tekkis väike hirm selle ees, kas ma jõuan kõik asjad õigeks ajaks valmis. Ei jäänud muud üle, kui hakata oma õppimist päevade kaupa planeerima. Esimesel nädalal võttis kindlasti kõige rohkem aeg selgeks saada erinevaid programme, mida õpetajad digiõppel kasutavad.

Teiseks nädalaks olin juba suutnud kõik asjad omale selgeks teha ja õppetöö võis jätkuda.

Nüüdseks on õppimist ka vähem, sest lõpeb neljas periood ja nõutud tööd on kõik õpetajatele esitatud.

Mida olen õppinud sellest olukorrast? Kindlasti ei tasu minna paanikasse, kõik asjad saab ilusti tehtud ja saadetud, kui asju õigesti planeerida. Samuti olen avastanud selle kõige keskel palju uusi tegevusi, millega kodus olles tegeleda.

Kuidas mööduvad minu nädalad kodus? Esikohal on mul siiski õppimine ja see, et kõik saaks õigeks ajaks tehtud ja saadetud. Nende nädalatega, mis meil on tulnud kodus veeta, olen lugenud raamatuid, mis kodus raamatariivil seisnud on. Mõni päev möödub ka filme vaadates. Muidugi olen ma ka värskes õhus palju ringi liikunud, aga seda alati üksinda ja teistest inimestest olen hoidnud nõutud vahemaad. Kurb selle olukorra juures on see, et ei saa külastada oma vanavanemaid – ei taha nende tervist ohtu seada – ja see, et sõpradega ei saa samuti kokku saada. Tuleb see olukord üle elada ja küll tuleb varsti ka selline aeg, kus saame kõik jälle oma sõprade ja lähedastega aega veeta.

Kristina Schleicher

Kogemuslugu

“You’re always one decision away from a totally different life” on mõttetera, mis andis viimase lükke kandideerimaks *Changemakers Academy*le.

Hei! Mina olen 19-aastane noor Britt Rondo. Olen sündinud ja elanud terve oma elu Pärnu linnas

ning praegu lõpetan Pärnu Ühisgümnaasiumi 12. klassi. Olen iseloomult asjalik ja aktiivne ning oma plaanide ja tegevustega vajaks ööpäeva kindlasti rohkem kui 24 tundi. Lisaks kooliõpingutele olen ka õpilasesinduse asepresident ning üks sajast segakoori lauljast. Tegelikult olen tavaline õpilane ja nagu kõik mu ümber – kui mul jääb õppimisest, õpilasesinduse tegemistest, segakoorist või ka ansamblist aega üle – meeldib mulle kõik kohustused viimasele hetkele jätta ning magada.

Minu soov ühineda *Changemakers* programmi on üsna loogiline: õpin koolis ettevõtluse moodulis. Samuti käis meie kooli vil-

istlane ja selle hooaja mentor Eerik Hannus koolis sellest rääkimas ja see emotsioon, mis peale seda jäi... Mul oli peas vaid üks mõte: “Peaa saama CA 2020 programmi või muidu ma lähen lolliks.” Kui suurem hulk osalejad avastasid meili nähes, et nad on vastu võetud, siis minul oli see kiri läinud rämpsposti ja selline rõõmu pakkuv sõnum tuli armsalt korraldajalt Carmenilt telefonikõne kaudu.

Tööd nende kahe kuu jooksul oli tohutult palju, kuid mind toetasid alati mu tiim ***Pärnakad- kõik või mitte midagi***, kõige abivalmim ***mentor Eerik***, imearmas ***ettevõtte MTÜ Pesapuu*** ning veel imelisem ***ettevõtja Evelyn***. Meie turundusplaan oli koostada ning korraldada RAHATARKUSE koolitus, millega harisime ligi 400 noort.

Kuni finaalgalani käis tohutu andmine kõikide tiimide vahel, mis andis terve aeg motivatsiooni juurde. Seda kõike, mida tegid tiimid vaid kahe kuuga, oli nii huvitav ja uudne näha ning kuulda.

Kindlasti õpetab CA kõigile seda, millele koolid aega väga ei pühenda, näiteks: tiimitöö & teistega arvestamine, sotsiaalset ettevõtlust, ajaplaneerimine, kuid asja juurde käib ka naer ning samuti sai ka uusi tutvusi luua.

Soovitan südamest kõigil osa võtta, kes tunnevad, et soovivad rutiinist välja saada ning harida end igatpidi, sest **“Today is your opportunity to build the tomorrow you want.”**

Selline oli minu tiim Changemakers Academy 2020. aasta hooajal.

Omalt poolt soovin tänada CA kogukonda ning kõiki, kes meid toetasid see teekond!

AITÄH NING HOIDKE TEINETEIST!

Kuidas karantiin ja e-õpe mõjutab G 3.d klassi õpilaste elu

Karantiin ja koduõpe on nüüdseks kestnud juba neli nädalat. Ilmselt kõik õpilased on saanud aru, kui raske on iseseisev õppimine ning selle jaoks motivatsiooni leidmine. Küsisime G 3.d klassi kolmelt õpilaselt Marie Saarelt, Kadri Vilbastelt ja Johanna Roosilt, kuidas on nende igapäevased toimetused muutunud seoses karantiiniga.

Mida arvad Sina iseseisvast e-õppest? Kas kaaluksid e-õpet ka juhul, kui see oleks vabatahtlikult valitav?

Marie Saar: Tegelikult kasutatakse juba praegu paljudes õppeainetes kriidi ja tahvli asemel alternatiivseid lahendusi ning palju õppetööd toimub digitaalselt. Isiklikult arvan, et reaaliainete (matemaatika, füüsika, keemia) õppimiseks on kindlasti vaja õpetaja juuresolekut ning nende õppimist digitaalselt on raske teha. Mõne aine puhul oleks isegi parem lahendus digitaalne ja paindlikum õppimine. Ise valiksin selle kasuks teatud õppeainete puhul kindlasti.

Kadri Vilbaste: E-õpe on hea, saad ise oma aega planeerida, mida ja millal teed. Ja kui see oleks vabatahtlikult valitav, otsustaksin küll selle kasuks. Näiteks matemaatikat sooviksin kindlasti kontakttunnina teha.

Johanna Roos: Iseseisvat e-õpet ma ise ilmselt ei valiks, kuni mu elu rööprähklemisest koosneb, sest väga keeruline on mul päevakava hoida. See on keeruline isegi füüsilises koolitunnis, aga seal olen mõnes mõttes rohkem aheldatud ega saa projektivõi ajakirjanikutööga tegeleda. Püüan praegu päevakava järgida, aga paratamatult tekib ikka segadust ja eriti väsitab see vaimselt.

Kui palju jääb Sul aega, et tegeleda enda hobide ja huvidega? Kas karantiini tõttu on ka takistusi, mis piiravad Sinu tegemisi?

Marie Saar: Kooli kõrvalt tegelen aktiivselt jalgpalliga, olen treener ja mängin ka ise klubis Pärnu JK Vaprus. Kuna karantiini tõttu on ka minu treeneritöö praegu raskendatud, siis on aega isegi rohkem kui varem. Planeerin oma aega nii, et jõuaksin õppida, trenni teha ja ka tööga tegeleda ning selle kõrvalt on mul jäänud toredalt palju aega ka pere jaoks. Raskeks on kujunenud

see, et ei ole rutiini ja kindlat aega, millal miski toimub. Kui muidu olen harjunud koolist tööle ja töölt trenni jooksmata ehk siis rutakat elu elama, siis praegu on vaja planeerida ja olla iseenda aja peremees. Samuti on väga raske end sõpradest isoleerida. Lisaks koolikaaslastele ei saa me ka võistkonnaga koos trenne teha ja tuleb üksi treenida, ka kõik võistlused on peatatud ja mängud edasi lükatud ning isu palliplatsile naasta on suur. Õnneks on mul kodus kaks venda, kellega üksteise päevasid lõbusalt ja aktiivselt sisustame ning ka õppetöös vahel aitame.

Kadri Vilbaste: Aega jääb parajalt. Olen iga päev proovinud teha 2x päevas trenni ja loomulikult karantiin takistab ja piirab trenni tegemist. Kahjuks pean praeguses olukorras treenima koduste vahenditega, jooksmisega ja rattasõiduga. Õnneks sain enda sõudeklubist ergomeetri koju ning saan ka sellega trenni teha, kuid kodus treenimise asemel tahaksin pigem vee peal trenni teha.

Johanna Roos: Ma ei ole ajapuudust oma hobidele kunagi piiriks seadnud, kuidagi ma selle aja endale ikka tekitan. Otseselt mul vaba aega ikka ei jää, sest kultuuritööd on muutunud olukorra pärast isegi rohkem. Mind piinab paras teadmatus, kas Pärnu tänavartistide festival saab tänavu toimuda, kuid korraldajana pean praegu kõike organiseerima, nagu poleks midagi juhtunud. Seega on minu nagu teistegi sündmustekorraldajate jaoks hetkel korralik kaos ja see on väga kurnav. Siin päästavadki mind mu hovid: kui kooli- ja kultuuritööst sein ette kasvab, siis ma kirjutan romaani, joonistan-maalin, tegelen fotograafiaga või teen ise muusikat. Olen uuesti kokakunsti ka avastanud.

Kuidas motiveerid end iseseisvalt kodus õppima? Mida soovivad teistele, kelle on sellega raskusi?

Marie Saar: Nagu koolis motiveerivad mind head tulemused ja saadud teadmised, seda siis ka praeguses olukorras. Me õpime ju eelkõige ikka endale, mitte õpetajale, kes seisab klassi ees. Soovitan aega planeerida, tegevused kirja panna, kui see aitab. Mõistma peab seda, et see ei ole varakult alanud suvepuhkus ja õppetöö jätkub. Kui on raske ning tundub, et enda peaga mõtlemist on korraga liiga palju, siis tuleks kindlasti rääkida mõne õpetaja või koolikaaslasega.

Kadri Vilbaste: Kui aus olla, siis motivatsioonist on praegu puudus ning minu mõtteviis on, et teen varakult õppetööd ära ning hiljem on vaba aega tegeleda enda asjadega. Trenni motivatsiooni leidmiseks loen erinevaid raamatuid, kuulan muusikat ja suhtlen oma trennikaaslastega.

Johanna Roos: Õppimise puhul ma hea motiveerija pole, sest mul on raskusi ennastki motiveerida. Ilmselt ei ole ma ka siin musternäide, sest mõnel päeval tuleb mul muu töö enne koolitööd. Siin on olnud kõik prioriteetidest.

Kas kodus iseseisvalt õppimine on mõjutanud Sinu õpitulemusi? Kas ja kuidas sina muudaksid meie kooli e-õpet tõhusamaks?

Marie Saar: Pean tõdema, et mõjunud on eKooli hindede vaadates pigem positiivselt ning ma ei tunne, et teadmiseid kuidagi vähemaks jääks. Matemaatikat eelistaksin kindlasti koolis õpetajaga ning klassikalises vormis õppida. Mulle meeldib, kui mitmekülgset on õpetajad olukorrale lähenenud. Kui midagi muudaksin, siis seda, et õppetöö võiks toimuda kõik ühes keskkonnas, mitte igas aines eraldi veebikeskkond, sest raske on meeles pidada, mis töö kus parasjagu toimuma hakkab.

Kadri Vilbaste: Kodus iseseisvalt õppimine on muutnud minu õppimist ja õpitulemusi paremaks. Kooli e-õpet tõhusamaks muutmiseks polegi hetkel mõtteid ja soovitusi.

Johanna Roos: "Minu õpitulemusi digiõpe õnneks mõjutanud väga palju pole. Mul on pisut raskem end lihtsalt järje peal hoida ja kannatavad need ained, mis mu huvisfääri ei kuulu.

Cätlin Sutt ja Sonda Udu

G 3.d

Müsteeriumid maailmas: Dyatlov Pass

Maailmas on palju müsteeriumeid, kuid ei ole palju, mis on nii-öelda lahendatud. Üks neist on Dyatlov Passi oma.

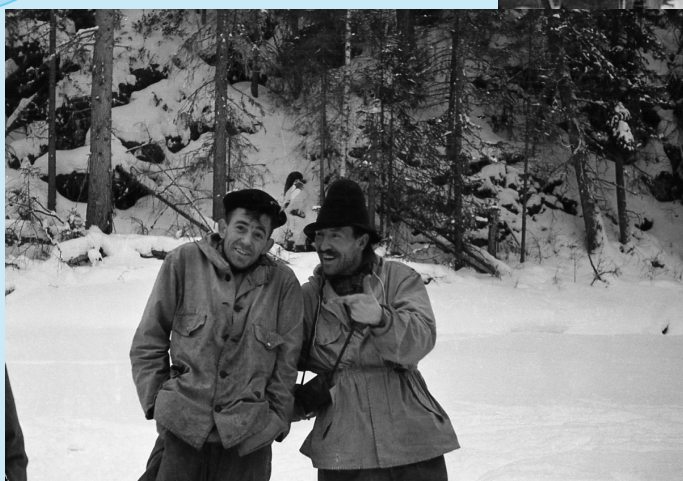
Terve lugu sai alguse siis, kui 10 suure kogemusega matkajad/suusatajad, 8 neist mehed ja 2 naised, läksid NSV lääne mägedesse matkama. Osalejad olid Igor Dyatlov (grupijuht), Alexander Kolevatov, Lyudmila Dubinina, Nikolai Thibeaux-Brignolles, Yuri Yudin, Rustem Slobodin, Semyon Zolotaryov, Yuri Doroshenko, Zinaida Kologorova, Yuri Krivonischenko. Nende retk algas 23. jaanuaril 1959 varahommikul. Grupi päevikus oli

viimane sissekanne enne sündmust järgnev: "Mind paneb mõtlema, mis meid ees ootab sellel retkel. Kas midagi uut juhtub?" (Zinaida Kolmogorova).

Järgnevatel päevadel vahetas grupp transpordiviise nagu näiteks enne bussi, siis veoki, siis hobuse ja saaniga ja siis lõpuks jalgsi ja suuskadel.

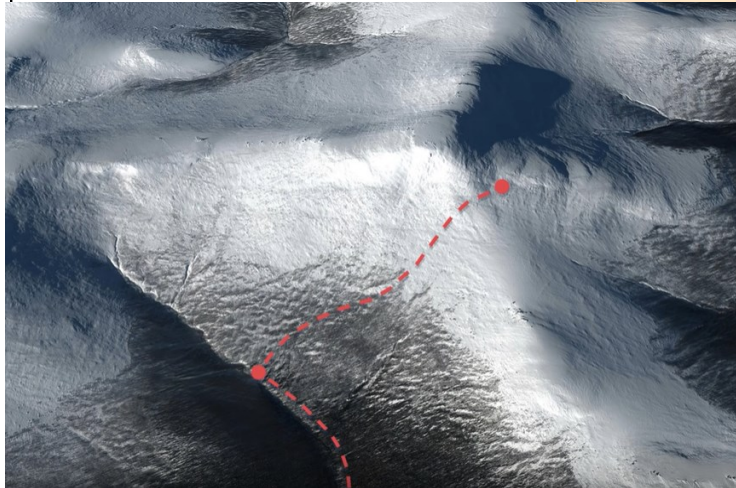
Üks matkajatest, Yuri Yudin, ei tundnud end hästi (hiljemalt saadi teada, et liigesevalude tõttu) ja pöördus ta tagasi koju. Tema on selles müsteeriumis ainuke ellujääja. Järgnevatel piltidel on näha, kuidas jättis Yuri Yudin oma sõpradega hüvasti, mis omakorda oli viimane kord, kui ta nägi neid

Grupp jätkas oma retke pärast hüvastijätmist. Retke ajal nad kirjutasid päevikutesse tähtsamat ja jäädvustasid hetki kaameraga.

Esimesel pildil on Thibault-Brignoles ja Zolotaryov, nad vahetasid omavahel mütsid ja seisid samal ajal Lozva jõel. Teisel pildil on Zilmia Kolmogorova, kus ta kirjutab midagi oma päevikusse/raamatusse. Taastatud pildid ja päeviku sissekanded näitasid, et tol päeval palju ei juhtunud ja kõik läks plaanipäraselt.

1. veebruaril jõudsid nad lõpuks mäestiku jalami juurde, mida põliselanikud kutsusid Surnud Mäeks. Sealt edasi liikusid nad kallakut pidi, kuni otsustasid telgid maha panna vaid paarsada meetrit tipust emal.

(Skeem Youtube'i videost).

Järgnevad pildid on viimased pildid, mis suudeti taastada nende kaameratest. Viimane lause, mis kirjutati nende päevikusse oli järgnev: " Sellist mugavust kusagil harjandil, läbistava tuule käes, on sadu kilomeetreid inimasustusest raske ette kujutada." - Dyatlov

Matkajate otsing

Osalejatel oli kindel ajaplaan, millal nad oleksid tagasi tulnud. Lähedased hakkasid muretsema, kui matkajad ei olnud võtnud kontakti ega andnud teada oma olukorrast. Peale mõnda aega arutlemist saadeti grupp vabatahtlikke neid otsima.

Lõpuks ometi leidis 26. veebruaril otsimisgrupp matkajate telgi. Matkajaid endid polnud kusagil näha. Kohe paika vaadates oli näha, et midagi väga halba on juhtunud. Matkajate esemed oli telgis ilusti ja organiseeritult pandud. Muret tekitav oli see, et telk oli ribadeks. Telk oli lõigatud katki seestpoolt, mitte väljastpoolt. Miski oli põhjustanud paanika seespool telki, mis sundis neid paaniliselt telgist väljuma. Järgmisel päeval läksid 9 paari jalajälgi alla poole mäe ümbritseva metsa juurde. Vaadates jälgi lähemalt, ei tundunud, et sammud olid paanilised, vaid olid rahulikud ja mitte väga sügavad. Kui oleks joostud, siis oleks lumes näha olnud sügavamaid ja segasemaid jälgi. Jõudes mäenõlva juures oleva metsapiiri juurde, leiti suure kuusepuu alt ajutine lõkkeplats ning samuti leiti esimesed surnud.

Esimesed, kes leiti, olid Doroshenko ja Krivonischenko.

Umbes kaks kuud läks aega, et leida üles kõik matkajate kehad. Esimesed kaks (pildil) olid väga alarietatud. Neil oli seljas ainult kerge pluus, aluspesu ja sokid. Nende surma ajal oli välistemperatuur umbes – 30 kraadi. Järgmised 3 matkajat leiti varieeruva kaugusega algsest telgiplatsist. Võrreldes eelmise kahe riitusega olid nemad paremini kaetud, kuid neil puudusid tähtsad esemed nagu näiteks kin-

dad, jalatsid ja mütsid. Kõigi kehad olid suunatud algse telgiala poole nagu nad püüaksid tagasi minna. Kõige 5, kes leti, surma põhjuseks oli *hypothermia* ehk alajahtuvus. Üks tähtis fakt: t4 neist, kes surid, olid olnud joobes seisundis.

(Pildil Igor Dyatlov)

Viimased neli leti väikse künka jalamilt ja neid kattis umbes 3 meetrit lund. Nad olid esimestest laipadest umbes 75 meetrit kaugemal vastassuunas ja algsest alast kaugemal. Laipadest 3 olid kannatanud surmavaid vigastusi. Ühel neist oli murdunud kolju ja mitmel oli mitu murdunud ribi ja suures koguses sisemist verejooksu. Lahkaja ja arstide arvates olid need vigastused tulnud kukkumisest ja seotud veel millegi sarnase nagu autoõnnetusega. Need vigastused olid tekkinud siis, kui nad olid veel elus, mitte siis, kui nad olid juba surma saanud. Kahel neist puudusid silmamunad ja ühel naistest puudus keel.

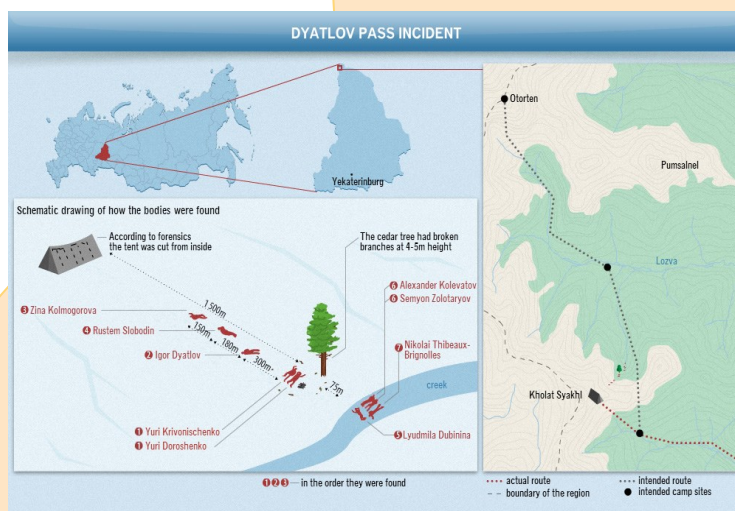
(Pildil on Lyudia Dubinina)

Viimasel neljal oli nina katkine ja kael deformeerunud, aga ta oli surnud alajahutamise tõttu.

Hiljem avastati, et kolm riideeset olid ebanormaalselt radioaktiivsed.

Lõppude lõpuks 28. mail uurimine lõpetati ja järeldus oli väga ebamäärane.

Surma põhjuseks oli tundmatu kaalukas jõud, mida matkajad ei suutnud ületada

Rebeka Leppsoo

Kasutatud allikad:

https://dyatlovpass.com/page.php?language_id=1&id=12786&fp=1#beginning

<https://www.youtube.com/watch?v=Y8Rigxxi1I>

ARVUSTUS

FILM JA MUUSIKA

Surmavad naised Eestist

Kuna praegu on Eestis ja ka mujal maailmas olukord, mille tõttu on suletud nii kaubanduskeskused kui ka kinod, siis ei saanud me seekord kahjuks kinno midagi uut vaatama minna. Seega sisustasime enda aega kodus televiisorit vaadates. Kindlasti on meil kahju sellest, et ei saanud kinno minna, kuna kinoelamus on midagi muud kui kodus filmide ja sarjade vaatamine. Suur roll on siinkohal kindlasti ka meeleolul ja seltskonnal, kellega koos ollakse. Kui tavaliselt oleme harjunud, et käime filme vaatamas koos sõbrannadega ja peale seda einestame ning vahetame omavahel muljeid, et mis kellelegi meeldis, siis seekord me seda kahjuks teha ei saanud. Kuid Kindlasti on kodus vaatamisel ka omad plussid, näiteks see, et saame sobival ajal saate pausile panna ega pea vaatamiseks eraldi aega sobitama, kuna on võimalus igal hetkel soovitud saadet vaadata.

Oleme viimasel ajal vaadanud uut kodumaist sarja "Surmavad naised". Sari jookseb telekanalilt Kanal2 ja seda igal kolmapäeval kell 20.00, ühe osa pikkus on umbkaudu kaksikümne viis minutit. Saatejuht on Katrin Lust, ta intervjuueerib naisi, kes on toime pannud mõne ränga kuriteo. Ta räägib naistega, kes on haaranud kirve, noa või mõne muu tapariista ja kustutanud kas oma ema, isa, mehe või juhututtava eluküünla. Seni sarjal osasid olnud kokku kuus, aga jookseb ju alles esimene hooaeg. Hakkasime seda vaatama, kuna sarja tutvustus oli äärmiselt huvitav. Esiteks see, et kõik on juhtunud siinsamas väikeses Eestis, ja teiseks tahtsime teada, kas tõesti on olemas nii julmasid naisi.

Nagu saate tutvustuses öeldud, ei ole see kindlasti mõeldud lastele ega nõrganärvilistele, iga osa sisaldab midagi õhvastavat, julma. Sarja teeb kindlasti põnevaks see, et vaataja näeb neid naisi päriselt, seega igas osas on peategelane päris inimene, see, kes on kuriteo toime pannud. Samuti ollakse tapatööde sündmuskohtades. Näiteks esimeses osas oli Viljandimaalt pärit Enel, kes oli tapnud oma mehe. See oli toimunud naise kodus, ja saateosa ka filmiti seal: näidati reaalseid auke, mis olid põrandasse jäänud jne.

Sarja teeb meie arust usutavamaks ja põnevamaks saatejuht, kuna Katrin Lustil on alati sisukad küsimused, samuti hästi ettevalmistatud eellugu ja faktid. Tihti rõhutab saatejuht, et ei proovigi neid naisi õigustada, vaid tahab teada saada, miks sellised sündmused üldse aset leidsid. Meie arvates oli see sari sisult suhteliselt kohutav, kuid formaat ja mõte on kindlasti väga head. Me arvame, et see kodumaine sari on väga sarnane ameerika sarjaga "Deadly women", mis on täpselt samas formaadis, seega oskasime teatud mõttes juba ette aimata, mida see sari endast kujutab.

Soovitame sarja kõigile, kes on eelnevalt vaadanud midagi sarnast, kuid kindlasti ei ole see sobilik väikeste lastega vaatamiseks ega ka nõrganärvilistele.

*Kairi Mõttus
Tairi Mõttus*

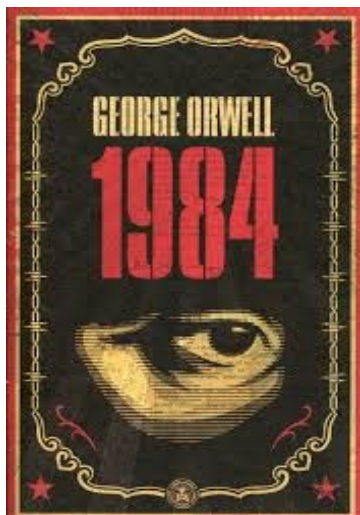
"Karantiin" Liisa Kalista Sapas

RAAMATUTVUSTUS

Head raamatud, mida lugeda praegu või ka uudistada pärast karantiini

On teada, et kõik pole lugemishuvilised, kuid arvestades seda, et meile on antud iga päev n-ö rohkem aega, julgen siiski gümnaasistile lugemiseks üht-teist pakkuda. Allpool tutvustan eri žanrites raamatuid maailmakirjanduse autoritelt.

Ulme- ja ilukirjanduse teosed:

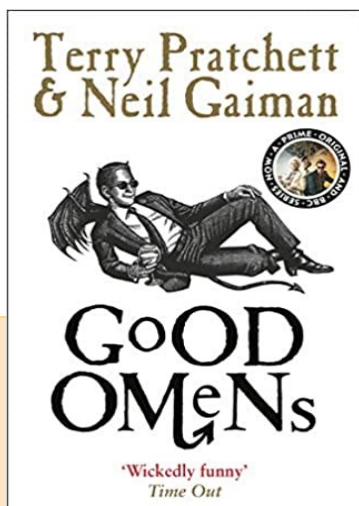

George Orwell "1984"

On düstoopiline klassika, mis keskendub valitsuse mõju, totalitarismi, massijärelevalve ning kõigi inimeste ja ühiskonna käitumise repressiivse režiimi tagajärgedele.

Minu arvates on seda väga huvitav lugeda just karantiini ajal, kuna see paneb mind isiklikult analüüsima minevikku ja mind ümbritsevat ühiskonda.

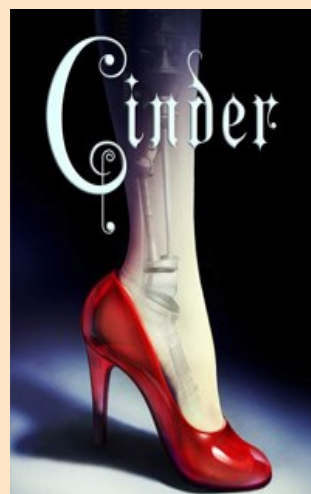
Kuna raamatukogud on praegu kinni, leidub seda vaid interneti teel inglise keeles (planetebook.com/free-ebooks/1984.pdf).

Terry Pratchett ja Neil Gaiman "Head ended"

Ilmus 1990. aastal, kuid on taas väga populaarseks muutunud just nüüd. Praeguseks on sellel oma teleseriaal ning kordustrükiid ja tõlked, mida võib leida mitmes keeles, kaasa arvatud eesti keeles. Raamat ja seriaal on komöödia, kus ingel ja demon otsivad saatana poega ning üritavad ära jätta maailma lõppu.

Raamat on leitav veebipoodides eesti keeles, kuid tasuta saab seda lugeda inglise keeles (<http://e4thai.com/e4e/images/pdf/100BBCbooks/GoodOmens.pdf>). Seriaal on leitav paljudel veebilehtedel tasuta kuvamiseks. Kui kellelgi on võimalus, soovitan võrrelda seriaali raamatuga. Terry Pratcheti teisi e-raamatuid saab karantiiniajal lugemiseks tasuta laenutada e-raamatukogust https://ellu.keskraamatukogu.ee/library-search/?is_search=true&s=Terry+Pratchett

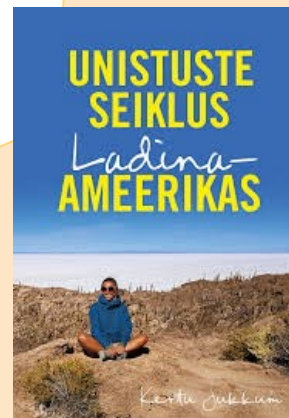
Marissa Meyer "Cinder"

Uus-Pekingi tänavad on täis mässulisi inimesi ja androide ning surmav katk laastab elanikke. Maa saatus on ühest tüdrukust, Cinderist. Ta on andekas mehaanik, kes on poolinimene ja poolrobot.

Isiklikult pole veel raamatut lugenud, kuid seda on mulle soovitanud mitu tuttavat, kes on ka maininud, et lugu ise võib tunduda klišeena, kuid sisu ja mõte on tegelikult väga hea ja seda on raske käest ära panna.

E-raamatut on võimalik lugeda inglise keeles veebis (<https://novels77.com/243269-cinder.html>), või laenutada e-raamatukogust https://ellu.keskraamatukogu.ee/library-search/?is_search=true&s=Marissa+Meyer.

Reisikirjandus

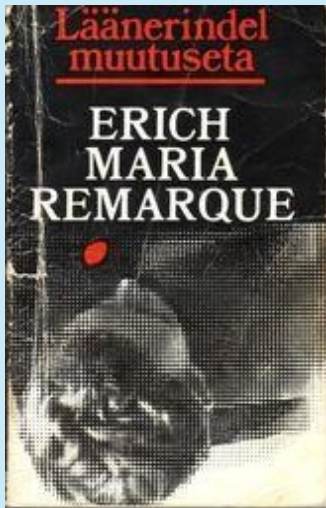
"Unistuste seiklus Ladina Ameerikas"

Raamatus räägib Kertu Jukkum, kuidas ta 2018. aastal ei suutnud enam rohkem oodata elu parimat päeva, vaid võttis ohjad enda kätte ning läks seiklema Lõuna-Ameerikasse. Raamatus on pilte ja jutustusi ta kirevatest kogemustest eri rahvuste juures erinevates paikades.

Olles kodus kinni, on mõnus raamatusse n-ö sukelduda ja mõelda seiklustest, mida tahaks ise võtta ette, kui maailm on jälle stabiilne, terve ja ohutu.

Seda müüakse nii Apollos kui ka Rahva Raamatus, laenutada saab e-raamatukogust https://ellu.keskraamatukogu.ee/library-search/?is_search=true&s=kertu+jukkum.

Ajalooline kirjandus

“Läänerindel muutuseta” on Erich Maria Remarque’i romaan, kus kirjeldatakse sõja ajal Saksa sõdurite tekkinud füüsilist ja vaimset stressi ning seda, kuidas paljud sõdurid ei olnud võimelised naasma tsiviilellu.

Selle raamatu tõttu tekkis minul huvi sõjakirjanduse vastu. See annab lugejale väga selge pildi sõdurite tervisest ja sellest, kuidas sõda noort inimest laastab.

Eesti keeles leidub seda audioraamatuna, kui registreerida end kasutajaks veebilehele <http://www.veebiraamatukogu.ee/et/item/23201/L%C3%A4%C3%A4nerindel-muutuseta/>, kuid e-raamatuna leidub seda vaid inglise keeles

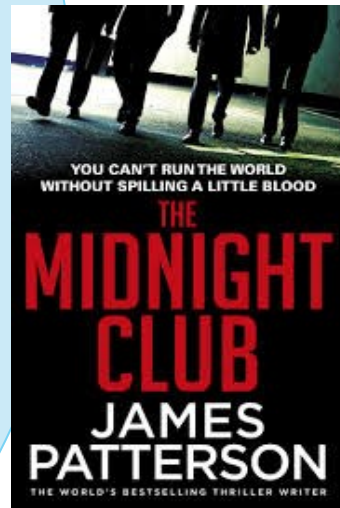
(<http://explainallquietonthewesternfront.weebly.com/full-text.html>).

Paavo Kanguri raamat "Eesti maffia. Organiseeritud kuritegevuse sünd taasiseisevunud Eestis" räägib eesti taasiseisevumise ajal seoses organiseeritud kuritegevusega toimunud, mis on end jäädvustanud eesti ajalukku kolme sündmusega: Kibuvitsa baari lahingu, Neste besniinjaamas tulistamise ja Vabaduse väljaku pommiplahvatusega.

E- ja audioraamatud ei leidu veebis, kuid selle ühte katkendit on võimalik leida Kroonikast ning ka võimalusel saab laenutada raamatut minult.

Krimikirjandus

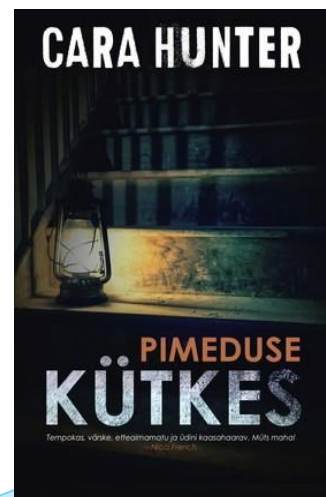

James Patterson on üks maailma enim müüdud põnevus- ja krimikirjanikke.

Tema raamat “The midnight club”, mis kahjuks ei ole tõlgitud eesti keelde, räägib peategelasest politseiniku John Stefanovichi teekonnast leida üles kurikuulsas *Midnight Club*’i kõige tuntum ja psühhopaatlikum liige – Alexandre St.Germain, kes tappis politseiniku naise ja jättis politseiniku ise ratastooli.

Raamat on pikk, kuid väga lugemist väärt, seda pole kerge käest ära panna.

Kuna teos on uuem, ei leidu seda e-raamatuna ka inglise keeles, kuid kui pärast eriolukorda on vaja leida uus krimiraamat, mida lugeda, või kui raamatukogud avanevad, soovitan soojalt.

Cara Hunteri “Pimeduse kütkes” on raamat, mis kuulub sarja ja räägib, kuidas ühe maja keldrist leitakse noor naine ja laps. Keegi ei tea, kes nad on, nende kirjeldusele vastavaid isikuid ei ole kadunuks kuulutatud ja eakas majaomanik väidab, et pole neid iial näinud. Inspektor Adam Fawley teab aga, et keegi pole nii süütu, kui näib.

Isiklikult ei ole lugenud, kuid see võimalus on olemas, kuna raamat on leitav eesti keeles (http://www.ester.ee/record=b5251857*est).

Rose Marietta Reber

RAAMATUARVUSTUSED

Melanhoolia 1696. aasta aegruumi taustal

I variant

Meelis Friedenthali romaan „Mesilased“ pole traditsiooniline igav üliõpilaselu kirjeldus, vaid on ühest küljest kui 1696. aasta Tartu ühe nädala keeruliste olude dokumentatsioon, teisest aga sügav sisekaemus peategelase Laurentiuse enda järk-järgult halvenevasse vaimsesse tervisesse kuri kuulsate musta sapi ja kurja silma tõttu. Kuidas on seotud Laurentiuse must sapp romaani tegevuskoha ja -aja ning lapsepõlves läbielatud? Kas Laurentiusel oli ikka nn kuri silm või oli tal see idee lihtsalt peas kinni?

Esiteks peab kindlasti defineerima, mida varauusaja mõistes üldse nimetati mustaks sapiks. Vastuse saab raamatu viimastest osast, Meelis Friedenthali enda märkustest, mis algavad sõnadega: "Melanhoolia on 17. sajandi haigus". Autor selgitab järgnevalt pikalt, kuidas antiikajal peeti sellist hinge olekut laiskuseks, kuid ajapikku sai "musta sapi üleküllusest" tahtetu nukrameelsuse sümbol ehk siis teisisõnu melanhoolia. Ka peategelane kannatas just selle depressiivse oleku käes, sest julgen väita, et varauusaegne aegruum tekitaski masendust. Juba esimestest lehekülgedest tungis kontidesse kogu teost saatev ebameeldiv rõskuse -ja niiskusetunne, külmus, nagu on ka kirjeldatud Laurentiuse saabumist: „Kogu aeg sadas vihma. Vihm oli mädandanud saagi põldudel, pannud hallitama majade puust seinad...“ või „Sügisesed, järjest tihedamaks ja rajumaks muutuvad vihmajärgid uuristasid niigi pehmeid radasid ja iga päevaga muutus nende läbimine vaevaks. Õhk tõmbus aeglaselt jäiseks“. Sündmustiku mõistmiseks peab ka teadma, et tegu oli 1696. aasta Põhja-Euroopat laastanud näljahäda perioodiga, seega võis tänavatel näha surevaid ja näljast hullunud inimesi. Nii vaheldus ka peategelase papagoi (Clodia) ära söönud vanamehe kaine mõistus nägemusega sellest, et alla neelatud surnud lind kukkus oksendades elusalt välja ja lendas minema. Ätt järel, et noormees oli ta ära kaetanud. Siit tuleb omakorda välja tol ajal väga palju (ebaratsioonset) hirmu tekitanud usk nõiakunsti ja sellega „tegelevate“

inimeste põletamine. Kuigi romaanis ei olnud alguses antud palju põhjuseid, miks Laurentius oli tulnud Hollandist just Eestisse õppima, siis ühes palavikulises unenäos viis alateadvus ta ühe allasurutud mälestuse juurde. Nimelt oli ta kunagi olnud vaeslaps (enne kui ristiiisa pastor Theoduse hoole alla sai) ning pidi sunniviisiliselt tunnistama naise vastu, keda rahvas pidas nõia. Autor on edasi andnud väga jõhkrad kirjeldused hukkamisest: timukas kas polnud piisavalt tugev või oli mõõga tera liiga nürri: „/.../ Naise pea on aga vajunud pooleldi kuklasse, läbinüsitud kaelasooned verest ikka veel tukslemas. /.../ Ta ei ole veel surnud“. Kohati tundus noormehe melanhoolia olevat isegi taotluslik ja tahtlik, sest ta ise ei raatsinud kellelgi otsa vaadata, kuna arvas, et kasvõi ühest valesst pilgust võib tekkida paksu pahandust. Siiski andsid mõned seigad aimu, et mitte ainult Laurentius ise ei arvanud, et ta pilgus on midagi kuratlikku. Näiteks läks ta Vene värava silla juures kasvavate pajude koort lõikama, et endale palavikutinktuuri teha. Noormees jälgis aga kolm eestlasest talupoega, kes ta ümber piirasid, ja väitsid, et noormees üritab paju sees olevate hingede köidikuid lahti lõigata, sest Laurentiusel on kuri silm. Kuigi tundus, et sel hetkel remark viimast nii väga ei häirinud, siis peaaegu raamatu lõpus tuleb välja ka kõikide hädade põhjus: „Tahes-tahtmata jäi haigeiks või suri igatüki, kellele ta pikemalt otsa vaatas, ta ei osanud ega saanud selle vastu midagi teha. See oli tema melanhoolia, nõidus hinges, kuri silm, mis ei allunud tahtele“. Kuigi on tõsi, et peategelase ümber surid paljud, alustades kasvõi nõia tempeldatud naisega ja lõpetades tema laululinnu Clodiaga, siis on ilmselge, et kurja silma teooria oli valearusaam, mille oli inimestele sajandite jooksul sisse juurutanud kirik oma religiooniga, et rahvast vagurana hoida.

Andra Tammekand

Imedemaal...

Imedemaal seilab merel vahukommidest meisterdatud paat,

tantsib kuldnokaga sambat roosa habemega taat.

Imedemaal söest saab šokolaadikomm,

plahvatab marmorist kuldtraadiga põimitud pomm.

Imedemaal puhub vihm ja sajab tuul,

õunte asemel hõbemündid kasvavad puul.

Imedemaal raamatulehtedest mantlid,

rohelist-kollased kastanilehtedest sahtlid.

Imedemaal lendavad punaokkalised siidid,

söövad rohtu pikkade kõrvadega laigulised delfiinid.

Imedemaal kangurutel triibulised sokid,

kaelkirjakutel pikad, maani blondid lokid.

Imedemaal on suhkruvatist mäed ja mustikamahla meri,

seal elavad vampiirid, kel endil soontes voolab magusaim veri.

Imedemaal suplevad lapsed murakamoosi järves,

teeb muusikat kaldakivide vahel kiikuv jääkirves.

Imedemaal magab põõsa all tiibadega puudel,

lõhnab võrratult hiiglasuur maasikastruudel.

Imedemaal...

Johanna Roos

Valedest tulvil elu

Lugesin Sass Henno romaani „Elu algab täna”, mis räägib noormehest, kellel on arusaam, et hea haridus tagab hea töökoha, hea töökohaga kaasneb suur raha, rahaga on naine rahuldatud ja rahuldatud naine võrdub armastusega.

Ta leidis omale eluarmastuse Elina, keda ta kutsus Musik. Tal oli imeline töökoht, mis just tema oskustega kokku sobis, ja ta sai selle eest head palka. Ta käis ka ülikoolis. Ühel päeval tuli talle kõne ülemuselt, kes kutsus ta enda juurde, et rääkida paarist asjast. Peategelane vallandati, kuna firmas oli kaks juhatajat, aga hakkama saadi ka vaid ühega. Seejärel kukkus ta ülikoolist välja, kuna oli viimasel ajal ainult oma karjäärile keskendunud ega kooli jaoks aega leidnud. Peale seda läks ta koju ning avastas oma naise võõra mehega voodist. Järgmisel päeval oli ta baarist, kus leidis end soomlaste kõrvalt, kes tahtsid, et ta oma nimel neile kõige kallima hotellitoa võtaks. Hommikul süüdistati teda pommiähvarduses, ta korjasid üles Helena ja Andreas, kelle tõttu tema elu väga värvikaks muutus.

Romaani põhiteema oli vastutuse võtmine. Peategelane räägib raamatu alguses, kuidas ta peaks hakkama vastutust võtma kõige eest, mida ta siiani teinud on, ja kuidas ta tahab uut algust ning olla jälle terviklik inimene. Teose probleem on valelikkus: kõik tegelased teoses valetavad ja hoiavad asju omateada. Andreas valetab oma naisele Merikesele ja Merike hoiab oma teada enda rasedust.

Tagasivaade

Valisin uuema eesti kirjanduse kursusest kohustuslikuks lugemiseks Viivi Luige kirjutatud romaani “Seitsmes rahukevad”. Teose fookuses on autori enda mälestused sõjajärgsest ajast. Et need sündmused on kujutatud aga lapse pilgu läbi, lisab see raamatu süžeele ajaloolise ülevaate kõrval kuidagi erilisel siirust ja originaalsust.

Raamatu keskmes on 1950. aastate Eesti elu, kuid olenemata asjaolust, et sellel ajal tegeleti juba aktiivselt sõjajärgse elu ülesehitamisega, teeb autor teksti vältel ikka viiteid ka teise maailmasõja aegsesse aegruumi. Teose alguses on Luik kirjutatud mind isiklikult mõtlemapaneva lõigu sellest, kuidas ta leidis Ärna toast sinna peidetud pildiraamatu “Hitler — laste sõber”, milles olid fotod diktaatori maamajas olevatest lastest. Seal olid fotod nii väikestest valgete kleitidega tüdrukutest, kelle käsi füürer oma peos hoidis, kui ka vanematest heledate patside ja kohevate seelikutega neidudest, kes „suurele juhile” ohtralt Saksa põllulilli viisid. Lisaks oli pildidel kujutatud väikseid reas särasilmil laulvaid poisse. Kuigi ajalootundidest on teada, et tollal oli ühiskonnas levinud meeletu isikukultus ja propaganda, siis leian, et see tekstijupp on hea näide sellel ajal olnud riigikorra ja Hitleri tegeliku olemuse ilustamise kohta.

Raamatu lugemisele lisasid põnevust autori tavateksti sisse põimitud lühikesed salmid või laulusõnad. On ilmne, et 1950ndatel ei olnud eestlaste elu kuidagimoodi

Minule meeldis lugemisel viis, kuidas autor raamatu on kirjutanud, sest lugemine läks väga kiirelt ja alati oli huvitav. Teiseks meeldis mulle see, et raamat oli tänapäevane ja lihtne oli tunda ära emotsioone, mida tegelased romaanis tundsid. Romaan pani ka mõtlema paljude otsuste üle, mis tehti. Näiteks - kui Helena oli peategelasele hotelli järele tulnud, siis ma ei mõistnud, miks peategelane ennast üles ei andnud, kuna pommiähvardust polnud tema teinud ning kaamerate järgi oleks saanud ka kindlaks teha, et hotellitoa võtmise taga olid soomlased. Lisaks oleks vigastuste järgi saanud kindlaks teha, et peategelane oli kogu öö vannitoas veetnud. Mõtlema pani mind ka raamatu lõpp: kui alguses oli peategelane läinud oma eluarmastusega Rootsi ning *bonus tracki* s läks ta lennujaama, et Helena juurde Riosse sõita, siis ma ei tahtnud seda mõista, sest miks läks ta ära oma eluarmastuse juurest. Suur tahtmine oleks olnud raamatut veelgi edasi lugeda.

Teos on ajaülene, kuna käsitleb probleeme, mida saab mõista ka ilma ajalugu teadmata. Näiteks võib tuua selle, et mees pettis naist ning selle tagajärjel tegi naine enesetapu. Selliseid asju on alati juhtunud ning juhtub ka praegu. Teiseks prostitutsioon, mis on samuti levinud võte. Tegelikult võib öelda, et tekst otsast lõpuni on ajaülene, sest kõiki teemasid on erinevatel ajastutel erinevalt vaadeldud, lihtsalt mõnel ajal rohkem kui teisel.

Gerlyn Haasma

lust ja lillepidu. Teose 42. leheküljel on väike lõik lastekoori laulust: “Sa valmistu käima teed aastate pikka, sul kommunist eeskujuks eel – sest õpi ja tööta vaid rahva heaks ikka, sa, Nõukogumaa pioneer...” Kuna “Seitsmenda rahukevade” temaatika üks osa on juhtida tähelepanu tollasele eluolu viletsusele, siis tundus mulle seda kohta lugedes, et olukord oli lausa niivõrd halb, et ka noortele ei süstitud palju lootust, vaid viidati ikka edasisele virelemisele.

Viivi Luige “Seitsmes rahukevad” on kindlasti sobilik kirjandus nii ise sõjaajal ja selle järgsel perioodil elanud inimestele kui ka nooremale generatsioonile. Isiklikult sain selle raamatu omanikuks 15-aastaselt. Selles vanuses lugesin vaid algust ja sellestki jäid paljud aspektid mõistmatuks. Kui aga teose nüüd kätte võtsin, sain varasemalt segadust tekitavatest kohtadest päriselt aru. Seega leian, et sellest kirjutiisest täielikult arusaamiseks peaksid lugejal olema ikkagi teatud ajaloolised teadmised, mis aitavad nii autori sõnumit kui ka üldist konteksti mõista.

Kendra Rosen

Muljed kontserdist „Suur võlur armastus“

Muusikahuvilisena külastan sageli Pärnu Linnaorkestri kontserte. Minu seekordne kirjutis on meenutus kontserdist, mis toimus käesoleva aastal 9. veebruaril Pärnu Kontserdimajas algusega kell 17.00. Dirigeeris Kaspar Mänd, solistid olid Tuuri Dede (metsosopran), Leonora Palu (flööt), Anu Mänd (viul). Orkestri kontsertmeister oli Anu Mänd. Kontsert toimus ühes osas, valitud kava oli väga romantiline.

Esimese teosena tule ettekandele Claude Debussy (1862–1918) „L'après-midi d'un faune“ / „Fauni pärastlõuna“. Palas soleeris flöödil Leonora Palu. Teos oli unistav, mahe ja väga kauni flöödisoologa. Teose esituses oli palju kõlavärvinguid ja erinevaid dünaamilisi nüansse.

Kontserdi järgmise teosena kanti ette Tõnu Kõrvitsa (1969) „Asuur“. Pala esitas orkestri keelpillirühm. Kuulates tekkis hinge nukrustunne. Kuuldav oli kõlavalt õhuline, selge nagu voolav allikavesi, karge, aga samal ajal õhkus sellest omamoodi soojust.

Kolmanda teosena kõlas Maurice Raveli (1875–1937)

„Pavane pour une infante défunte“ / „Pavaan kadunud printsessi mälestuseks“. Muusika oli kaunis, voolav, suursugune, paljude dünaamiliste kontrastidega. See tundus meenutusena kellegi kaunitl elatud aastatest või siis igatsusest millegi parema poole. Suursuguse sellele teosele andis minu arvates rahulik, sammuv tempo, millega teost esitati.

Neljanda teosena esitati Tõnu Kõrvitsa (1969) „Lahkumine Capri“ / „Lahkumine Capri“. Pala esitasid orkestri keelpillid. Teos oli nukker, rahulik, laielev, igatsev, kohati valulik. Helilooja pühendas oma teose maalikunstnik Konrad Mäele (1878–1925).

Viienda palana tule ettekandele Claude Debussy „Clair de Lune“ / „Kuuvalgus“. Kuigi selle teose on helilooja kirjutanud klaveripalana, siis David Walteri tehtud arranžering sellest palast orkestrile mõjus värskendavalt ja huvitavalt. Selles loos esitas soolopartii orkestri kontsertmeister Anu Mänd. Kuigi kavalehel oli pala esitusel märgitud solistiksi vaid Anu Mänd, siis mina panin tähele, et palas oli esitusel ka teine solist, nimelt koos viiuliga soleeris ka instrument harf, mida mängis

Saale Rull. Just nende kahe instrumendi koos musitseerimine ilma orkestri saateta tegi selle pala kuulamise huvitavaks ja nauditavaks. See kõlas taevalikult, mahe-dalt. Tekkis ettekujutus selgest öötaevast, täiskuust ning kuukiirte lummasest valgusest kuu.

Kontserdi lõpetas Manuel de Falla (1876–1946) orkestritsükkel „El amor brujo“ / „Suur võlur armastus“. Teosel oli 13 osa. Vokaalpartiid esitas Tuuri Dede (metsosopran). Solisti esitus oli väga veenev, emotsionaalne. Kuigi teos oli solistile esitamisel omamoodi teatraalne etendus, siis polnud see ülepakutud, vaid kuulajaile nauditav elamus. Mulle meeldis ka orkestri koostöö solistiga. Solisti saadeti mitte üle mängides, vaid samas temperamentselt. Kuna teos räägib armastusest, siis selles muusikas oli palju traagikat dünaamilisi kontraste, kõlavärve, rütmikat. Minu jaoks oli kuuldu kaunis muusikaline muinasjut, mis lõppes hästi, sest armastus võitis.

Liisi Künnapuu

Lõpp ei paista veel ehk kuidas distantsõpe kulgeb

Sellest kurjast haigusest ei sõnagi selles artiklis, pigem keskendun distantsõppele Eestis ja meie koolis.

Haridusametustele tuleb info muutub iga nädal ja täpselt ei tea veel keegi, kuidas see eriolukord õpilaste jaoks lõpeb. Kindel on see, et e- kool on hetkel kõige tähtsam koduleht, mis kajastab õppijate ülesandeid, hindedeid, teateid ja rohkelt õppe-materjali. Kuidas keegi enda jaoks seda õppevõrmi defineerib, on tema isiklik valik. On see distantsõpe, koduõpe, e-õpe või kontaktivaba õpe, tähtis on, et kõik saaksid kooli edukalt lõpetatud.

Üle Eesti on koolide kodulehed infot täis, kuidas õppetöö antud koolis on korraldatud, kes saavad koolitoitu, milline on õige käitumisviis antud olukorras jne.

Meie abiturendid oleme veel eriti huvitavas situatsioonis, kus lõpetamine on erisuste tõttu pigem segadust tekitav. Kindel on see, et koolieksamit tegema ei pea ja eesti keele ning matemaatika kaga tuleb veel „maadelda“ küll.

Tegin väikse tagasisideküsimused meie kooli lõpetajatele, et uurida, mis muret tekitab ja millised on positiivsed kogemused distantsõppe kulgemisel. Lisaks huvitusin ka, kas Ühiskõrgkooli

lõpetajad pooldavad abiturientide ettepanekut, sel aastal kaaluda gümnaasiumi lõpueksamite vabatahtlikuks muutmist või nende ära jätmist?

Tulemus oli selline.

13-st vastanust 5 pooldas eksamite vabatahtlikuks muutmist, 7 pooldasid eksamite ärajätmist ja 1 pooldas eksamite toimumist.

Õppijatele meeldib distantsõppe juures (väljavõtteid vastustest):

Saab teha ülesandeid omas tempos.

Saab iga päev korralikult välja puhata.

Rohkem vaba aega.

Ei pea inimesi nägema.

Ei ole rutiinset 45 min ühe koha peal istumist.

Distantsõppe mured on järgmised (väljavõtteid vastustest):

Vahet antakse üheks päevaks liiga palju ülesandeid.

Ei saa nii hästi hakkama, kui koolis.

Raskusi tekitavad reaalinete iseseisev õppimine

Kui eksamid peaksid toimuma siis on halvasti, sest ilmselgelt ma pole endaga nii karm, et iseseisvalt nt mate eksamiks õppida.

Antud situatsioon on õpetanud kindlasti tehnoloogilisi vahendeid rohkem kasutama, ajaplaneerimist ja iseseisvat toimetulekut. Kuid peame vastu ja püsime terved!

Fred Kikas

Ohvrilaev viib lugeja mõtteid sõidule

Lugesin Gert Helbemäe romaani „Ohvrilaev“, mis jutustab 45-aastasest Martin Justusest, kes on ajalooõpetaja, kes kirjutab teose sündmuste vältel Sokratesest elulooraamatut. Justusel jookseb kirjutades mõte kinni, ning jalutuskäigul kohtub 22-aastase Isebeliga. Probleem on see, kuidas on kujutatud selle aja tegelaste käitumist. Martin Justus oli truudusetu, Isebel oli naiivne, Isebeli ema oli enesekeskne ja Astrid oli isekas. Romaani põhiteema on keelatud armastus abielumehe ja noore naise vahel, nende suhe kestab 30 päeva, aeg, mis müüdis kulus selleks, et ohvrilaev Delose saarelt tagasi jõuaks.

Mulle meeldis lugedes, kuidas Isebel ja Martin viitasid raamatule, mida Martin kirjutab, ja Sokratese elule nende 30 päeva jooksul. Mulle meeldis see, sest ma ei ole teistes raamatutes sellist viitamist väga näinud ja mulle endale meeldib ka päriselus tuua näiteid kuulsustest ja olukordadest. Näiteks kui Isebel enesetapu tegi, jättis ta kirja, kuhu kirjutab, et „Laev on Deloselt tagasi jõudnud.“ Romaan pani mind mõtlema selle üle, miks pidada armukest, kui on olemas abikaasa ja laps. Justus küll ei saanud oma naisega hästi läbi ja oli temaga ainult tütre pärast koos, aga nii ei saa täisväärtuslikku elu elada, kui miski kinni hoiab. Astrid oli piisavalt vana, et

aru saada, miks vanemad peaksid lahku minema, aga ta oli isekas ega soovinud seda. Näiteks kui Martin oma tütrele kõik ära rääkis, siis tütar andestas talle ja nõustus, et ei räägi sellest emale, kuna ei tahtnud, et vanemad lahku läheksid. Kõige rohkem kõnetas mind see koht, kus Martin ja Isebel tülitsevad, sest see oli nii tühise asja pärast, aga lõppes kurvalt. Martin ei teadnud Isebeli tunnetest ning ka Isebeli ema oli väga karm tütre vastu. Martin isegi ei teadnud, et Isebel enesetapu oli sooritanud ja ta oleks saanud selle ära hoida, kui oleks tüdrukule järele jooksnud. Näiteks Justus kuulis poes käies, et juudi tütar oli endalt elu võtnud ja teadis kohe, kellest jutt on.

„Ohvrilaev“ on väga mõtlemapanev ja psühholoogiline romaan, mida on lihtne lugeda ja loetust kerge aru saada. Tänapäeval leidub ka selliseid inimesi nagu Martin ja Isebel, abielumees ja noor naine, kes varjavad oma suhet. Lugedes saavad inimesed õppida, sellest, kuidas kõik need tegelased käitusid, ja vältida selliseid olukordi. See romaan on ajastuulene, kuna ma sain kõigest aru ja isegi, kui on ajalooline taust, siis sellised probleemid ja teemad on ka tänapäeval.

Mailis Kivikas

Igäihele midagi

Uuema eesti kirjanduse kursuses võtsin lugemiseks kaks novelli: Andrus Kiviräha „Vanaisa ja metsavennad“ ning Mihkel Muti „Suure Poobi vaikimine“. Mõlemad tekstid olid huvitavad kirjutatud ja panid, olenemata oma küllaltki väikesest mahust, kaasa mõtlema.

Olles varasemalt Andrus Kiviräha loominguga põgusalt kokku puutunud, on autori käekirjas alati silma paistnud kujundlikkus ja iroonilisus. Sealjuures olen loetud tekstide puhul iga kord täheldanud kas siis suuremal või vähemal määral humoorikust. Kord arutasime vanaemaga, et Kivirähk kuulub ilmselt nende kirjanike hulka, kelle omapärasest kirjutusviisist inimene kas saab aru või ei mõista üldse, millest jutt käib (olenevalt teosest). Olgu siis tegemist kas sarkasmi või ridade vahele peidetud naljadega. „Vanaisa ja metsavennad“ oli minu jaoks arusaadav ja pani nii mitmelgi korral muigama. Õpikus „Uuem eesti kirjandus“ on Andrus Kiviräha kohta väidetud, et ta kujutab oma tekstides ajalugu ühiskonna omaksvõetud stereotüüpide varal. Novelli lugedes kõrvutasin ma mootoreid mittesallivat minategelast tänapäeva kontekstis inimesega, kes põhimõtte pärast kasutab siiani nappudega telefoni ja läheb üleüldiselt väga vastumeelselt kaasa igasuguste tehnoloogiliste uuendustega. Lisaks ajas sama tegelaskuju puhul hetkeks naerma n-õ (Tallinna) linnainimese suhtumine: „Pole mingit tahtmist maale minna. Mida ma seal teen? Jah, muidugi, kallid mälestused... Aga hoov on roostes autokeresid täis. Ja küllap on majal endal ka katus juba sisse langenud. Langegu pealegi, mis see minu asi on, mina elan Mustamäel.“ Lugedes loodust armastavast vanaisast, tuli mul kohe mõttesse võrdluspilt natuke puhurast ja väga kangekaelsest vanainimesest. Oli ju loos kirjeldatud vanaisa selline, kelle nägu läks naerule metsavendadele punkreid ehitades ja kes oma naise küülükute võtmise ideest kunagi ei hoolinud. Ka siinkohal on autor omase sarksamiga kirjutunud: „Eks see oleks olnud tõesti igav, üldse mitte võrreldav selle erutusega, mida pakkus täisjõus metsavendade jälgimine. Pikakõrvaline karvakera traadist uksega puuris ja salkkond hambuni relvastatud mehi vabas looduses, need polnud võrreldavad asjad.“ Kuigi Kivirähk viitas viimase lausega ka

metsavendade ohtlikkuse aspektile, mõjub tema sõnademäng ikkagi kergelt muigamapanevalt. Mihkel Muti „Suure Poobi vaikimine“ köitis mind elutõdedega. Poobi kujutatakse tekstis mõjuka inimesena. Sellise tegelase varalt on mugav juhtida lugejate tähelepanu erinevate eluliste aspektidele ja selles novellis ei olnud need autoril eriti ridade vahele peidetud. Hakkasin süvitsi mõtisklema kahe aspekti peale. Autor on kirjutanud: „Võimalik, et Poobs on teinud oma raamatupidamise mingi bilansi, lõõnud kokku poolt- ja vastuargumendid ning leidnud, et on parem vaht olla. Sest sel juhul on kõik (välja arvatud mina ja veel ehk mõni) tema suhtes positiivsed.“ Selline mõte on ka minu peast läbi käinud. Seda ei üks ega kaks korda, vaid ohtrasti rohkem. Usun, et nii ka paljudel teistel. Olgu põhjuseks kas ebakindlus või põhjendamatu hirm enda teiste silms rumalaks tegemine, mõjus nende sõnade lugemine ja mõte, et aga see olengi ju mina praegusel ajal, kuidagi „kainestavalt“. Teine koht, kus hakkasin n-õ elu ja olemise üle oma peas arutlema, oli lõik, kus minategelane seletas Poobi surmale järgnevat. Inimesed tundsid järsku vajadust seletada, kui suurt rolli nemad Poobi elus – ja vastupidi – mängisid. Ehkki selline „pärast surma aktuaalsus“ ei kesta igavesti, on siiski veider mõelda, kuidas inimene tuleb lähedastele ja ka mitte nii lähedastele kuidagi teistmoodi meelde siis, kui teda enam ei ole. On neid, kes lähevad viimast korda hüvasti jätma siirast hoolivusest ja kes käivad matustel austusest kadunukese vastu, kuid on ka inimesi, kes võtavad üritusele mineku ette puhtal omakasu eesmärgil.

Lugemiskontrolliks valitud novellid olid küll sisu mõttes erinevad, aga sellegi poolest leidis minu jaoks mõlemas paeluvaid aspekte. „Suure Poobi vaikimise“ puhul tunnen kuidagi erilist, et saan sellest enda jaoks midagi „kaasa võtta“. Lisaks tekkis huvi edaspidi nii Andrus Kiviräha kui ka Mihkel Muti teisi teoseid lugeda.

Novellid on kättesaadavad kogus „Eesti novell 2018“ <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:388895/333931/page/4>

Kendra Rosen

Eespere ja Tagapere kannatused

A. H. Tammsaare romaan „Tõde ja õigus“ on väga mitmetasandiline teos, mis avab taluelu taustal inimlike murede ja rõõmude rägastiku. Kuigi ilmselt on paljudele tuntuim ütlus sellest teosest just „Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka armastus“, on see omajagu ekslik ja vastuoluline. Loo peategelane Andres oli ise üpriski kaugel unistuste täitumisest, kuigi rügas just tööd teha. Eelkõige on teos vaateknaks Vargamäe, eriti Oru ja Mäe rahva kannatustele ja surma täis elukäiku.

„Tõde ja õigus“ käsitleb Andres Paasi eluprobleeme, alates Vargamäe jõudmisest. Seejuures saab mehe murede haripunktiks ja edasiste probleemide ajendiks Krõõda surm. Võib ju tõdeda, et Eespere rahva elu polnud enne õnnetustki hea ja rõõmuküllane. Juba pere saabumine andis märku eesseisvast raskest elust: esmamulje luuakse lugejale sood ja viljatut maad näidates. Ka Andrese naise surm oli tühipaljas asjade käik, võttes arvesse töötegemise taustal halvenenud tervist ja pidevat psühholoogilist pinget sünnitada Andresele pärija. Samas tunnetasin romaani õhustikus kuni Krõõda surmani mingit sorti lootusesädet, sest oli ka õnnestumisi, nagu teisel aastal suur sõnniku hulk, mida sai lausa kaheksa hobusega põllule vedada. See aga, kuidas emotsioone enda sees hoidev Andres palus Krõõda surivoodi juures härdalt vanajumalalt, et viimane teeks kasvõi kõik poisid tüdrukuteks, peaasi et naine saaks jälle eluvaimu sisse, näitas, et sündmustiku käik hakkab sealt peale allamäge minema. Traagiline sündmus andis omakorda tõuke "lumepalli veeremisele", mis kulmineerus Andrese piiblisel takerdumise ja lõpuks töö mõttetuse tajumisega: mees veetis oma õhtuid küünlavalguses samu piiblitekste lugedes, ta tundis tööd vastu määratud viha.

Probleemid Lehtla rajoonis

Lugesin Susan Luutsalu romaani „Ka naabrid nutavad“, mis räägib Lehtla rajoonis elavatest naabritest, nende suhetest ja tegevustest. Naabrusel elasid Kats ja Pets oma laste Bresola ja Brianiga. Nende vastas elas Juhan, ühel pool Juhanit vanaproua Maire. Maire kõrval elasid Toomas ja Pille ning kusagil neist veidi eemal elas ka popstaar Vicky.

Raamatu põhiteemad on probleemid nii peresisest kui ka naabritega. Peresisest probleemid olid näiteks Katsil ja Petsil, kes olid unustanud ära, kuidas üksteist armastada. Nad vaidlesid ja vaikisid omavahel, kuid internetis näitasid, kui imeline paar nad on ja kui väga nad üksteist armastavad. Teine pere, kellel olid probleemid, olid Toomas ja Pille, kelle peres oli perevägivald. Toomas oli manipuleeriv ja vägivaldne mees, kes tarbis liigselt alkoholi ja seejärel peksis oma naist.

Probleemid olid ka naabritega. Vanaproua Maire oli alati elanud linnas korteris, kuid nüüd oli lapselaps talle maja ostonud ja ta pidi hakkama harjuma majainimese eluga. Tema probleem oli naabrimees Toomas, kellel pidi muru olema laitmatu. Ta tegi Mairele märkuse võilillede kohta, mille pärast Maire vihastas ja tegi omale hoopis võilillepeenra. Teine probleem oli Katsi ja Petsi perel Toomasega, sest Toomast ei kutsutud peale operatsiooni enam kusagile, sest mees oli hulluks läinud ja naabrid ei kannatanud teda välja. Toomas jäi ennast täis, läks muru niitma ning ajas naabrite uue kutsika murutraktoriga alla. Katsil oli ka probleem Pillega, sest Kats oli

Kuigi teos on üles ehitatud Eespere peremehe tööõhemudele ja -muredele, kordaminemistele ja luhtumistele, olid omad mured ka teistes ümberkaudsetes Vargamäe kodudes. Piinade märkamiseks ei pea pilku pöörama kaugele, piisab minna üleaedsete juurde. Pearu Muraka naine oli tihti viinalembese mehe viha ohver, seega oli ta aastate jooksul harjunud väärkohtlemisega. Näiteks oli teoses seik, kus mees tuli pärast mitmepäevast joomingut kõrtsist ning sõitis hobustega aia katki, sest perenaine ei jõudnud talle õigel ajal tulla seda avama. Pinget keris Pearu vägivaldseks muutumine ning lõpuks pidi terve pere (ema, lapsed, talutöölised) meest paluma, et ta joogivett ei saastaks. Lisaks näitas Pearu suhtumist oma elukaaslasesse lause: "Minu eit matab minu ja sinu, temale põle meie silda vaja". On tõsi, et üleaedsetel läks rahalises mõttes hästi ning see võib jätta mulje, et naine kannatas just jõuka elu nimel kogu alanduse ära. Minu arvates on väide pooleldi õige: ilmselgelt poleks naisel olnud lastega kuskile mujale minna. Samas on vastuoluline see, et ta elas jõukalt, kuid pidi kopikate saamiseks kodust asju müüma.

Elu Vargamäel ei olnud kummalegi perele kerge: kui Andres pidi kannatama lähedase surma ja selle tulemusena hilisemas elus oma töö ja iseenda olemuse lahtimõtestamise dilemma käes, siis Tagapere pereema oli enda kodus paratamatult väärkohtlemise ohver. Kuigi teos on enamjaolt küllaltki süngetes toonides ning vaatleb selliseid teemasid, nagu surm ja kannatused, on see oma inimlähedaste teemade ning isegi kaasaegsete probleemidega tänapäevasuse poolest õpetlik ja mõtlemapanev lugemiskogemus.

Andra Tammekand

G 3.d

Pille peale kade ning Kats hakkas Pille ehk endise missi kohta kirjutama internetis inetusi. Ka Juhanil oli probleem: see oli Bresolaga, sest Bresola oli Juhanisse kõrvuni armunud ning jälgis teda aknast igal võimalusel, mille tõttu nägi ta asju, mida Juhan poleks tahtnud, et tüdruk näeks. Susan Luutsalu blogi lugedes arvan, et üsna palju on ta raamatus kirjutatud omast kogemusest. Näiteks blogis arutle ta selle üle, et maailmaränduriteks peetakse just mehi või siis kütte, kes on paar korda rohkem Baliil suvitanud – sellisena kujutas ta oma romaanis Juhanit. Luutsalu on õppinud ka Luua metsanduskoolis, kus õppis matkajuhiks, tänu millele tunneb ta mitmeid taimi. Seda kasutas ta ära raamatus Ülle näol, sest Ülle oli Maire sõbranna, kes teadis aiapidamisest kõike. Lisaks on kirjanik õppinud ajakirjandust ja kommunikatsioonijuhtimist, põimides neid teadmisi teoses osavalt internetiprobleemide ja selle kujutamisse, kuidas ajakirjandus olukorda ära kasutas.

Minu meelest oli raamat väga hästi kirjutatud ja soovitaksin raamatut ka kindlasti kõikidele sellistele inimestele, keda huvitab, millised probleemid võivad üht naabruskonda tabada. Raamatut oli lihtne lugeda ning paljud tegevused olid tänapäevased ja tuttavad kõikidele.

Gerlyn Haasma

OMALOOMING

„Meelepett“

Ma olen siin käinud
siin samas seisnud
ja sind näinud
ning siis jälle läinud

Ei tüdine ma sellest...
ei sinust ega säde'st
Mõttled sa temast?
mina vaid sinust

ja painajaks saabki mu öö
see rahutu tumesinine miljöö

Kui sinust nüüd lahku lõõn-
mustaks muutub mu öö

Lõpeta ära!!!
See hirmus kära!
Mul silmist juba ju võtsid sära!
...jalad taas su juurde viisid mind täna

Ma olen siin käinud
seekord ära ei läinud
...justkui seda ma oleks näinud
et sina siin oleks seisnud

Õnnetriinu

Järjejutt VII

Ilmselt on enamik meist tundnud kriipivat koduigatsust. On fakt, et mida kauem ollakse ära, seda magusam ja isegi et huvitavam on taas üle koduläve astuda. Seisin heledast puidust uksepiidal paljajalu. Kas kingad jäid haiglasse? Õues pidi olema kui mitte lõikavalt külm, siis ikkagi jahe, sest maapind oli härmas ja kristalselt helkis vastu esimesi kevadisi päikesekiiri. See-eest tundus koridor olevat ammu kütmata – sealne külm hingus oli kontrast õue soojusele. Tundsin külmavärinaid. Surusin käed rinnal risti ja alles siis taipasin vaadata, mis mul seljas on: õhukese materjali ning steriilse valge värvi järgi oli aru saada, et riided pidid olema haiglast. Kaugemast majaosast, arvatavasti elutoast, kostus vaikselt uudisteankru monotoonset seletamist. Tahtmine pea esikusse sisse pista oli küll suur, kuid miski hoidis tagasi. Mitte just nii midagi füüsilist, vaid pigem hingeline barjäär. On nad eluga edasi liikunud...? On see üldse minu kodu? Pöörasin kõhklevalt ümber. Seal, kus enne olid seisnud uhked, modernselt kandilised ja klaasist naaberajad, oli nüüd ainult haigutav tühjus. Kas minu kodu on maailma naba kõigile või ainult mulle?

Tundsin seda kõike nii täpselt. Adrenaliin tungis läbi sümpaatilise närvisüsteemi veresse ringlema ning sekunditega väljus südame töö kontrolli alt: 90...110...140...160...190... Ilmselt oli valvearst kohvipausiks palatist lahkunud, kuid nagu hoolitsev ema, kes isegi koduseid toimetusi tehes hoiab last igal juhul silmanurgas, oli ta krapsti kohe tagasi, kui kuulis, kuidas südamemonitor paar tuba edasi hulluks läheb. Nii kiiresti liikuvaid jalapaare polnud siin osakonnas ja arvata-vasti terves majas sellest ajast kuulnud, kui palatis number 36 hakkas 27. aprillil üks vanem härra hinge heitma. Ehmatusest jooksid sündmuskohale (või oli keegi nad kohale kutsunud) sammude paljususe järgi veel viis arstiõde, kõik valmis viivitamatult tegutsema. Nii mõnigi neist jäi kohale jõudnuna kulmu kortsutades raske puidust ja metallist käepidemega ukse juurde seisma. Olukord võib tagant järele mõeldes välja näha üpriski koomiline: kolmekümnendates naine üritab hüsteeriliselt rapsides hingamisaparaati ninast välja tõmmata.

Seevastu oli tol hetkel (vähemalt minu jaoks) asi naljast kaugemal kui vette kukkunud Ikarus oma eesmärgist lennata kõrgemale. Ma ei näinud mitte midagi peale musta müüri, justkui oleks vana vastik tume veri silmadesse valgunud. Samuti polnud aru saada, kas see on nüüd unes või ilmsi, sest oli võimalik, et kodutänaval nähtud tühjus mattis kõik meeled lihtsalt enda alla. Keha tundus järsku kõigi protsesside jaoks kuidagi kitsaks jäänud: õhk ei tahtnud piisavalt kopsudest läbi käia, südamel tundus roiete vahel kuidagi vähe ruumi olevat.

„Sa väitsid, et ta on koomas,“ nähvas üks õde valvearstile.

„Ta ju... oligi“.

Õnneks on haiglapersonali hulgas alati ka keegi arukam. Kõige pikem, ja nii palju, kui mu selginema hakanud pilk lõpuks seletas, näo järgi ilmselt kõige arukam õde surus oma soojad käed kõvasti mu jalgade peale ning kutsus ka teised mind kinni

hoidma. Ta sosistas: „Kõik on hästi, kõik on hästi. Rahune“.

Umbes viie minuti pärast oli õdedel selge, et nüüd saab minuga lõpuks adekvaatse dialoogi maha pidada. Nende ajamääratlus oli käinud seinal tiksuva kella järgi: 60 sekundit ühes minutis, minu oma aga selle intervalli järgi, kui tihti kukkus üks pisar põselt riietele või haiglavoodile. Peaaegu et helitu sahistamise saatel lahkusid nad viimaks kõik, kusjuures just kõige pikem õde vaatas „edu sulle“ näoga valvearstile otsa. Jäin neid pilguga saatma, kuni viimane kõhatas. Märkasini, et ta oli toanurgast rohelise plastiktooli minu voodi kõrvale nihutanud. Sain teda seepärast hästi silmitseda ning veenduda, et kuude jooksul nii tuttavaks saanud vanaemalik häääl läks suurepäraselt kokku lühikeste lokkis hallide juuste ja ümmarguste prillidega. Milline meeldiv üllatus, et mõnikord ei peagi inimestes pettuma. Patsiendikaarti paremini põlvedele sättides alustas ta: „Mõne hetke pärast tuleb siia ruumi teid opereerinud arst. Ta selgitab teile kõike. Ma olen teile nii kaua seltsiks. Ilmselt olete juba aru saanud, et viibite haiglas. Uudishimu pärast küsin, kas mäletate, kuidas siia sattusite?“

„No muidugi,“ mõtlesin, „nüüd arvatakse, et mul on aru ka veel lühemaks jäänud“.

„Tulin siia operatsioonile, kõik läks imetabaseltselt viltu ja ma lamasin siin mitu kuud nagu aiakurk või tomat“.

Ilmselgelt arstile ei meeldinud mu ironiast nõretav vastus, sest ta krimpsutas samal ajal nina, kui oma prille paremini nina peale sättis. Tädi kehtis sama vaimukalt nähvata, kuid tõsise ning „minu töö ongi minu kodu“ näoga professionaali palatisse ilmumise korral tuleb keelt hoida hammaste taga. Valvearst tõusis, noogutas mulle vaevumärgatavalt, ning jalutas doktoriga ruumi ukseni, ise samal ajal midagi sosistas.

Ma ei pea järgnevalt mõttekaks detailidesse laskumist. Põhiliselt tegin näo, nagu oleks kogu arsti antud info mulle täiesti uudne. Kahe kõrva vahele jäi ausalt õeldes ainult nii palju, et tehakse veel mõned testid ning mõne aja pärast liigun edasi juba taastusravi osakonda. Võib-olla tekib nüüd küsimus, miks ma ei rääkinud doktorile kõigest, mida olin üle elanud. Oskan sellele vastata ainult sellega, et ma ei tahtnud, polnud isu. Siis oleks hakatud kindlasti rohkem torkima ja uurima.

„Oleme juba teie abikaasat olukorrast teavitanud. Ta lubas, et on varsti siin,“ sõnas arst kokkuvõtlikult enne palatist välja astumist.

Muigasini omaette ja ütlesin ukse sulgumise järel: „Tooge jah see koerapoeg siia.“

Seal lävel nad seisisidki. Minu kaks meest, üks suurem, teine väiksem. Või äkki on mõlemal alles lapsearu peas? Erik jooksis kohe mu voodi juurde ja kallistas mind õrnalt. Armsalt oli tunda väikese südame lööke. Silitasin poisi pead nii hästi, kui seda võimaldasid igat sorti käe külge pandud juhtmed. Suunasin tumeneva pilgu jälle Tomile. Temagi nägu oli naerul, kuid silmad täis sügavat kurbust, häbi. Ta pidi teadma, et on suures jamas, kas karistab teda siis kõike väljauuriv naine või isegi karma.

Manasin ette pilkava ilme. „Me peame rääkima“.

~
Oleksin ma terasest tugevam...
aga selle asemel sulan kui või.
Mind keerutatakse pilvede vahel!
tahaks seisma jääda,

aga pole kusagilt haarata
Kuuled?
Kusagil midagi säriseb?
Ahjaa, see on mu süda,
mis kohe pauguga lõhki käriseb

Õnnetriinu

Pelgulinna põnev elu

“Tere, head kuulajad, kuulate ennelõunast mnemoturniiri. Saatejuht on Tarmo Tiisler,” mängib Vikerraadiost. Sõidan kesklinnast Pelgulinna poole, kuhu Mustamäelt kolisin, kõrvalistmel kotitais mandariine. Saates küsitakse Maarjamaa kuulsustelt nagu Raul Rebane, Anne Veski, Ago Anderson huvitavaid küsimusi, sealhulgas metsavendade punkrite kohta ja mul meenuvad vanaisa ning tema põnevad vestid. Puhaku ta rahus! Veel kõrvu teritavamad on aga küsimused Andromeeda kohta, mida Tiisler naljaviluks pärib. Mulle aga meenub Pelgulinna müsteerium ja vanaisa lugu, millest paljud ei tea, aga ilmselt ei peagi teadma, sest kes enam oskab öelda, kas mu vanaisa rääkis tõtt või luuletas. Ka sõbrad teadsid Pelgulinna kohta igasugu jutte rääkida, kuid ma ei teadnud, mida uskuda. Igatahes hakkasin omasoodu mõttelõnga veeretama...

Sõitsin kord taksoga, kui juht mulle lugu jutustama hakkas. Kõigepealt kiitis mind, et selline vaga ja tagasihoidlik olen. Tal olevat liiga tihti selliseid tüütuid ja rumalaid kliente nagu näiteks üks memm, kes samuti Pelgulinna kellegi Milvi juurde sõita soovis, aga kuidagi ei suutnud aadressi öelda.

“Kurat, heietas nagu tüüpiline vanamutt, midagi asjalikku öelda ei osanud,” teatas taksojuht närviliselt, “ainus, kes mu tuju siis parandada suutis, oli burksimütija Pille.”

Ma vist isegi tean, kes on Milvi. Kord, kui Pelgulinna tänavatel jalutasin, tegi üks proua kirsipunase maja esimese korruse aknal suitsu ja rääkis ühe teise vanaprouaga, kes võis teda Milviks kutsuda, kindel ma pole.

Milvi ja tema vanamuttidest semud olid aga vähesed huvitavatest tegelastest Pelgulinna südames. Taksojuht rääkis veel püksitust Ojametsa Villemist, kes naisi kimbutas ja neile igasugu unelmaid lubas. Teda polnud taksojuht ammu näinud – ju õnnestus tal neid Sirje ja Maret millegi osavaga autosse meelitada, sest neid käis ta tihti tülitamas ning neiu olid kadunud kui tina tuhka umbes samal ajal mil Villemgi.

“Ega need neiu väga taibukad polnud, unistasid muudkui oma Soomest ja Rootsist,” lisis taksojuht.

Selliseid naisukesi roosades plattformkingades, pisikesed käekotid randmel, oli terve Pelgulinn täis. Sirje ja Maret asemel istusid nüüd Ristikheina kohvikus Paula ja Mirtel ning arutasid niisamuti, kuidas inimväärne elu eksisteerib küll vaid seal tuhande järve maal.

Sirje ja Maretiga olin aga kuulnud midagi veel kummalisemat. Mul on kaks sõpra, Puraverest pärit Paul ja Roland, kutsuvad end peainspektoriks ja abidetektiiviks. Hobiuurijad on nad tõesti, sellest kombest teiste inimeste eludes nuhkida ei ole nad lahti saanud ka täiskasvanud meestena. Küll aga kolisid nad Tallinnasse, just siiasamma Pelgulinna kanti niipea, kui 18 said. Paul ja Roland rääkisid mulle, et Pelgulinnas on must maagia, see tähendab, et igasugused ebaloomulikud juhtumid ja ulme on täiesti tavaline, kuigi tavalisele Pelgulinna hipsterile ja elanikule arusaamatu või märkamatu.

Nii rääkisid nad mulle ka Andromeeda udukogust, kaheksajalgade iseäralikust kosmosemaailmast, mis Pelgulinna just selle musta maagia kaudu vallutanud oli. Sirje ja Maret olevat seal töötanud, inimkatsetes osalenud või midagi säarast.

Pärisin, kust Paul ja Roland seda teavad. Nad ütlesid, et maskeerisid end Andromeeda kogukondlasteks ja hüppasid kord koos Sirje ja Maretiga kosmoselaevale.

“Kri-In-Poulsen on nende pealik, roheline elukas,” avaldas Paul.

“Miks peaksin teid üldse uskuma?” küsisin tookord kahtlevalt.

“Ega peagi, me ei käsi, aga nii juba on,” ütlesid sõbrad.

„Pühendusega Ajale“

armas Aeg
palun anna armu
ma ei taha veel siit ära minna
ma ei taha kaotada
ega uusi lahinguid võita
ära käsi mul minna

Aeg!
Sa ei anna armu!
häirid ja piinad!
olla ei lase

ma tahan ju siin...
praegu
just selles hetkes olla

armas Aeg
Sind alandlikult palun:
anna armu

Õnnetriinu

*

Jõudsin koju, viskasin mandariinid köögilauale ja jäin õhtut ootama. Otsustasin, et lähen ütlen sõpradele Paulile ja Rolandile “Tere!” ja uurin neilt veel selle Pelgulinna musta maagia kohta, kuna nüüd ei andnud mõtted mulle enam rahu: “Va raadiosaade, ma ütlen!”. Teadsin, et igal reedeõhtul istuvad nad Sveta baaris, joovad õlut, nii ka täna.

Täna oli baar puupüsti rahvast täis. Paula ja Mirtel istusid miniseelikuis baarileti ääres. Üks teine naistemees, ohmu Uuraku Vello, neonkollastes dressides, seisis üksi viskipudeliga ukse juures – ju ei vedanud tal jälle neidudega. Mees nimega Vana Säge istus baarileti ääres, maani täis, ja pomises midagi emast Helmist, Raidust ja rahvamaja Sarviktaadi seiklustes ning ropendas nii kuis kole. Nurgas tugitoolis istus aga teetassi taga üks näitleja, kes meenutas Harry Potterit ja kõikus imelikult edasi-tagasi, nagu näeks õudusunenägu.

Baari tagumises nurgas istusidki aga Paul ja Roland ning hõikasid mulle: “Hei, kamraad, siin!”

Istusin nende juurde ja rääkisin, miks täna olin tulnud.

“Tohoh, tahad veel kuulda? Ja meie arvasime, et sa ei usu,” narrisid mehed.

“Kuulge, jätke järele ja rääkige,” nõudsin.

Sõbrad jäid nõusse ja hakkasid rääkima.

Kui õõhaku koju jalutama hakkasin, olin jälle targem. Semud olid mulle rääkinud, et peale Andromeeda on Pelgulinnaga seotud väga palju erinevaid ebaloomulikke müsteeriumeid ja selles piirkonnas on eriline kummituste sootsium või lausa nõiarang. Ise kutsusid nad seda tondiareeniks. Pelgulinna all pidavat eksisteerima kadunud hingede maailm.

“Näed seda Harry Potterit meenutavat meest seal?” näitas Paul sõrmega edasi-tagasi kiikva noormehe poole. “Vot, tema oli too, kes oli seotud selle kolme paksu looga, mis maha vaikiti ja mida keegi lahendada ei suutnud. Noh, see *barbie-lossi meenutava maja lugu, millest sulle kunagi rääkisime.*”

“Kirikuõpetaja Villemann, kes selle looga samuti seotud oli, ilmselt tapeti, sest räägitakse, et seal allilmas jalutab üks ühe kõrvaga kirikuõpetaja ja nutab hirmunult,” lisis Roland.

Mulle meenus, et ka vanaisa oli rääkinud, et Pelgulinnas olevat näiteks veel üks kummituslik apaatiiline tegelane nimega Friedrich Heinrich von Krause, kes tegelikult oli pärit Preisimaalt, kuid armastas Pelgulinna külastada ja siin ka suri. Ämblikuvõrkude ja surnud sipelgatega kaetud mantlisse riietatud meest olla nähtud pimedates tänavanurkades seisvat ja mingisugust saatana hünni laulvat, kõnelev rebase topis õlal. Vanaisa veel kinnitas, et oli teda oma silmaga näinud. Ei teagi nüüd, kas uskuda või mitte.

Sellised kummalised, kuid põnevad lood, linnaajaos, kus elan, ning mida üksikud sõnad või küsimused raadiosaadetes äratavad, hoiavad mu mõistust erksana (ja mandariinid ka). Astusin koduuksest sisse, viskasin mantli nagisse, vajutasin raadio jälle käima ja hakkasingi magusaid mandariine koorima.

SPORT

Tänases lehes kirjutan teile motokrossist Eestis ning seda ennekõike meie koolis õppiva Jörgen-Matthias Talviku tõttu, keda tunnen lisaks sellele, et ta on motosportlane, väga tore inimesena. Motokrossi on Eestis sõidetud praeguseks juba üle 70 aasta. Eks tehnika on selle aja tundmatuse ni muutunud, aga spordiala algpõhimõtte ning reeglid on säilinud. Olen ise olnud lapsest saadik suur motokrossi fänn. Kui minu kodukülas valmistus Karl Saat oma kodurajal võistlusteks, vaatasin mina, karp laiali, kuidas tema motikaga nagu lendas. Sisimas tahtsin tema asemel seal olla, unistasin sellest kaua, kuid kahjuks jäi see unistus teistesse huviringidesse mineku tõttu tagaplaanile. Olin küll 3-aastaselt saanud oma esimese mootorratta, aga ei olnud kedagi, kes mind suunanuks või aitanuks. Kindlasti on paljud eestlased kuulnud nime Tanel Leok. See mees on minu silmis legend. Käisin igal aastal, kui ta sõitis Pärnu Kuningal, tema sõitu vaatamas. Minu jaoks oli ta esimene kangelane või lausa iidol: tema oli see, kelle pärast ärkasin vahel öösel üles, et võistluste *live*-ülekandeid vaadata, ning koolitükid jäid tegemata. Kindlasti ei saa ka mainimata jätta Harri Kullast, kes on Leoki kõrval suurepäraseid tulemusi näidanud. Harriga saab sõita ka arvutimängus „Mxgp” või konsooli peal, mis on minu arvates väga lahe.

Meie koolis õppiv Jörgen-Matthias on juba 17-aastaselt murdnud ennast EM ning MM-sarja ning lõnud käed ASA United Husqvarna tiimiga.

Jörgen on kindlasti üks suurimaid tulevikulootusi motokrossis Eestis. Tema kohta lugege aga ise alljärgnevast intervjuust, et saaksite aimu, kellega on tegu.

Kuidas sattusid sellisele alale nagu motokross?

Kui ma olin väga väike poiss, siis mäletan, kuidas me isaga käisime motokrossi võistlused vaatamas. Mu onu ja onupojad sõitsid ning isa tegeles hobi korras motokrossiga. Juba väiksesena tekkis mul selle spordiala vastu ääretult suur huvi.

Kui vanalt alustasid?

Sain oma esimese mootorratta 4-aastaselt. Võistlustel hakkasin 7-aastaselt käima.

Milline oli esimene tiim ja kas jätkad tänaseni seal?

Minu esimene tiim oli 2018. aastal MJC Yamaha Official EMX125 *team*, mis on Yamaha tehasetiim juunioride Euroopa meistrivõistlustel. Enne seda sõitsin Pärnu Motoklubi lipu all. Peale Yamaha tiimi olin 2019. aastal AIM Husqvarna tiimis, mis on Eesti meeskond. Sellel aastal aga sõidan Briti tiimis ASA United Husqvarna.

Milline oleks sinu jaoks selline saavutus, et peale seda oleksid endaga täiesti rahul ning võiksid igal hetkel pensionile minna?

Iga võistlus, kus ma olen andnud/annan endast 100%, annab rahulolu tunda. Siiski pensionile ma ei kavatse ühegi saavutuse pärast minna. Mulle meeldib motokross ja loodan areneda ning jõuda maailma tippu, kus ma saaksin motokrossi sõitmise eest palka. Nimelt motokross on väga kallis ja kulukas spordiala ning ainult vähesed jõuavad sellega tippu.

Mida arvad Eesti motokrossist? Mis võiks olla parem? Mis mitte?

Eesti motokross on suures pildis üpris heal tasemel minu meelest. Kuigi meil on suhteliselt vähe sõitjaid, võrreldes teiste riikidega, siis vähemalt on meil rajad olemas ja võimalus motokrossi sõita. Kuna motokross ei ole olümpiaala, siis sellele pööratakse suhteliselt vähe tähelepanu ja toetuseid on väga keeruline saada. Paremini võiks see olla, et motokross oleks rohkem näiteks telepildis ja meediakajastus oleks suurem. See meelitaks hulgaliselt rohkem fänne radade äärde ning sõitjaid radadele.

Kes on sinu suurim iidol?

Belgia 10-kordne maailmameister Stefan Everts.

Mis on tänaseni olnud sinu elu tipp hetk motokrossis?

Euroopa meistrivõistluste 2. koht EMX125-te klassis Hollandi etapil ning hooaja kokkuvõttes 4. koht Euroopa meistrivõistlustel.

Mis on sind motiveerinud?

Rahulolev ja rõõmus sisetunne, mis ütleb, et ma teen õiget asja ja naudin seda, mida ma teen. Mul on hea meel, et mulle on antud võimalus ja saan tegeleda spordialaga, mida ma armastan. Suur osa on sellel mu perel ja toetajatel! Samuti motiveerivad mind edukad võistlused, kus on näha, et liigun tõusu suunas ja arenen.

Kas sinu arvates on Eestil noort pealekasvu?

On küll ja seda on rõõm tõdeda. Noori on õnneks hulga, aga kui paljud neist edasi jõuavad ja motokrossiga jätkavad on juba iseasi.

Kas mootorratta seljas oled hirmu tundnud?

Otseselt hirmu ei ole tundnud, kuid kõhkluhehetki ja närveerimistunnet tuleb tihti ette küll.

Mis on olnud sinu suurim vigastus?

Reieluu- ja pahkluu-lahtine murd.

Kuidas tuleb sulle kooli vastu võistlusperioodi ajal?

Kool tuleb väga palju mulle vastu ja olen selle eest siiralt tänulik. Kool võimaldab mul välismaal võistlustel ja treeninglaagrites olles interneti vahendusel õppida. Suured tänusõnad lähevad abivalmis ja mõistvatele õpetajatele.

Mida soovitaksid noortele krossimeestele?

Soovitaksin kõvasti pingutada, vaeva näha, mitte käega lüüa ja alati, pea püsti, rõõmsalt edasi minna. Igal spordialal tuleb ette tõuse ja mõõnasid ning sellest me kõik õpimegi. Kui midagi väga tahta ja selle nimel vaeva näha, siis unistused täituvad ja kõik on võimalik

Robin Roosmaa

HOROSKOOP

Jäär 21. märts–20. aprill Jääradel sai karantiinist tingitud kodus olemisest villand juba teisel päeval. Nad lihtsalt ei ole loomu poolest sellised, kes kuskil kaua paigal seisaksid, vaid on pigem liikuvad inimesed. Kuigi distantsõppe ajal on enesestmõistetavalt palju tegemist koolitöödega, siis jääb Jäärdest õppuritel ikkagi toiminguid väheseks. Soovituslik on teha näiteks trenni või võtta ette sootuks midagi uut!

Sõnn 21. aprill–20. mai Sõnnidel ei ole kodus olemise vastu mitte midagi. Ongi paras aeg tegeleda nende asjadega, mille jaoks varem aega ei olnud! Ilmselt otsivad Sõnnidest õppurid Netflixist mõne uue sarja või võtavad lugemiseks paar raamatut, aga seda muidugi siis, kui kooliasjad tehtud saavad.

Kaksikud 21. mai–21. juuni Ka Kaksikute tähemärgi esindajad võtavad karantiiniaega n-õ akude laadimiseks. Nad on kooliaasta algusest saadik ainult ringi jooksnud ja tunnevad (üllatuslikult), et kodus keskkonnas viibimine teeb neile pigem head, kui on lihtsalt tüütu olemine.

Vähk 22. juuni–22. juuli Vähid tunnevad praegusel ajal rõõmu perega koos kodus olemisest. Sellegipoolest on neil endiselt keeruline leida motivatsiooni oma kohustustega tegelemiseks. Tähed osutavad küll asjaolule, et see aeg läheb mööda, kuid siiski peaksid Vähid pöörama erilist tähelepanu just enda heaolule.

Lõvi 23. juuli–22. august Kuigi inimesed on juba pikemat aega imetlenud Lõvide mitmel rindel tegutsemist, siis praegusel ajal tunnevad nende lähedased, et aja maha võtmine on Lõvide esindajate jaoks ainult hea. Lõvid on ka enda imestuseks olukorraga rahul. Nüüd saavad nad lõpuks täielikult läbi lugeda ko-

hustusliku kirjanduse raamatud ja vastata ära oma tegemata tööd.

Neitsi 23. august–22. september Neitsid on loomu poole n-õ rahulikud hinged ja nemad ei tee eriulukorra piirangutest suurt numbrit. Nad teevad korralikult ära oma koolitööd ja tegelevad hoogsalt koristamisega. Neitsid tunnevad lihtsalt seda, et viiruslikust olukorrast tingituna vajavad nad enda ümber veel eriti steriilset keskkonda. Tõenäoliselt võtavad paljud Neitsi tähtkuju esindajad lähiajal ette suurpuhastuse.

Kaalud 23. september–23. oktoober Kaalude jaoks on kätte jõudnud periood, kus nad peavad hakkama otsuseid tegema. Siinkohal on eriline tähelepanu abiturientidest Kaaludel. Küsimused seoses kooli lõpetamisega ja edasise tulevikuga: kõikide nende plusside ja miinuste analüüsimise jaoks on nüüd piisavalt aega. Ehkki küllaltki otsustusvõimetute Kaalude jaoks saab see olema keeruline, siis leiavad nad lõpuks endale sobiva lahenduse.

Skorpion 24. oktoober–22. november Skorpionid tunnevad endiselt raskusi keskendumisel. Praegusel ajal on neil kuidagi eriti keeruline suunata oma fookus õpingutesse ja mitte lasta ennast teistel faktoritel segada. Et pidevat kohustustest kõrvalepõikamist vältida, on soovituslik koostada endale igaks päevaks plaan. Samuti oleks mõistlik koolitööd seitsme päeva peale hajutada, et mitte nädala lõpus öötundideni õppida.

Ambur 23. november–21. detsember Amburid jagunevad praegusel ajal kahte leeri. On neid, kes mõistavad olukorra paratamatust, võtavad karantiiniaega rahulikult ja tegelevad koolitöödega ning erinevate koduste toimetustega. On ka neid, kes vastu-

pidi, on kodus hullumas, sest pikalt planeeritud reis jäi piiride kinnipaneku tõttu ära. Kas siis vähesel või suuremal määral tekkinud frustratsiooni tõttu suudavad Amburid ikkagi säilitada oma optimismi ja elavad selle aja üle.

Kaljukits 22. detsember–20. jaanuar Nagu ka teised maamärgid, on Kaljukitses karantiini suhtes pigem rahulikud. Lõpuklassides käivad Kaljukitses võtavad praegusel ajal õpinguid eriti tõsiselt ja on lausa niivõrd usinad, et hakkavad aegsasti ülikooli sisseastumiskatseteks valmistuma. Nad lihtsalt on juba kord sellised, et panustavad alati maksimumi. Ambitsioonikus on küll hea, kuid siinkohal kipuvad Kaljukitses ka tihtipeale end ära unustama. Mõnel õhtul enne magamaminekut võiks ülesannete lahendamise asemel näiteks raamatu kätte võtta või hoopiski filmi vaadata.

Veevalaja 21. jaanuar–18. veebruar Kui Amburitele valmistab meeoleharmi asjaolu, et nad ei saa ilmselt pikka aega reisida, siis Veevalajate peas on mõtted ainult tööga seonduvast. Ilmselt ei ole see kellegi jaoks üllatus. Nad tegelevad küll kooliasjadega, kuid see maht ei ole ikka piisav. Veevalajad on praegusel ajal rahutud, sest tunnevad, et ei saa oma energiat piisavalt kasutada.

Kalad 19. veebruar–20. märts Kalade tähtkujust abiturientidid tunnevad praegusel ajal teatavat rusetust, sest kooli lõpp on üha lähemal ja eesootav tundub hirmutav. Tegelikult ei ole selleks üldse põhjust. Tõenäoliselt on Kaladel mingi plaan edasiseks ammu valmis mõeldud ja selle täideviimisega saavad nad ka väga edukalt hakkama!